

Zpráva o činnosti Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje

2013

Obsah

Úvod, charakteristika správního úřadu.....	3
Činnosti odborného úseku	
Státní zdravotní dozor a plnění kontrolního plánu	3
Uložené sankce.....	3
Uložená opatření	4
Odebrané vzorky a měření.....	5
Preventivní hygienický dozor.....	6
Činnost odboru hygieny obecné a komunální.....	8
Činnost odboru hygieny práce.....	13
Činnost odboru protiepidemického.....	15
Činnost odboru hygieny výživy.....	20
- Činnost oddělení hygieny předmětů běžného užívání	27
Činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.....	31
Činnost v oblasti podpory zdraví a zdravotní politiky.....	33
Další činnosti KHS	
Podněty a oznámení.....	34
Metodická, výchovná, přednášková, publikační a výuková činnost.....	34
Mezinárodní spolupráce	35
Komunikace s médii a veřejnosti.....	36
Vnitřní kontrolní činnost.....	36
Stížnosti dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.....	36
Podání veřejného ochránce práv.....	36

Zpráva o činnosti Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje za rok 2013

Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje (dále KHS HK) vznikla k 1. lednu 2003 sloučením Krajské hygienické stanice v Hradci Králové a okresních hygienických stanic v Jičíně, Náchodě, Rychnově nad Kněžnou a Trutnově, v sídlech okresních hygienických stanic vznikla územní pracoviště.

Činnost krajské hygienické stanice je upravena zejména zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů. Právní formou jde o organizační složku státu, v jejíž čele stojí ředitel.

Organizačně se krajská hygienická stanice člení na úsek odborných činností, úsek správních činností a úsek ekonomicko-provozních činností.

KHS plní základní úkoly vymezené zákonem o ochraně veřejného zdraví v oborech hygieny obecné a komunální, hygieny výživy a předmětů běžného užívání, hygieny dětí a mladistvých, hygieny práce a epidemiologie, a to zejména

- zajišťuje výkon státního zdravotního dozoru (dále SZD), ve kterém kontroluje plnění povinností stanovených právními předpisy fyzickým a právními osobám,
- plní úkoly dotčeného orgánu státní správy zejména v řízeních podle stavebního zákona a dalších zákonů dotýkajících se ochrany veřejného zdraví,
- zabývá se hodnocením zdravotních rizik, spolupracuje na tvorbě zdravotní politiky regionu,
- v mimořádných situacích působí jako součást integrovaného záchranného systému.

Úsek odborných činností

Státní zdravotní dozor a plnění kontrolního plánu

Krajská hygienická stanice jako orgán ochrany veřejného zdraví vykonává dle § 82 odst. 2) písm. b) zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví státní zdravotní dozor nad dodržováním zákazů a plněním povinností stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie, zákonem a zvláštními předpisy v ochraně veřejného zdraví. Kontroly jsou prováděny jednak na základě schváleného kontrolního plánu, přijatých podnětů a oznámení, dále jako následné kontroly zaměřené na odstranění zjištěných závad, kontroly v souvislosti s výskytem infekčních onemocnění, nebo kontroly v oblasti zajištění pracovně lékařských služeb. Výsledky státního zdravotního dozoru jsou detailně rozpracovány v kapitolách o činnosti jednotlivých oborů.

Kontrolní plán za rok 2013 byl jak v celostátních, tak i krajských prioritách ve všech oborech splněn. Přehled počtu plánovaných kontrol a celkový počet provedených kontrol v jednotlivých hygienických oborech je uveden v následující tabulce:

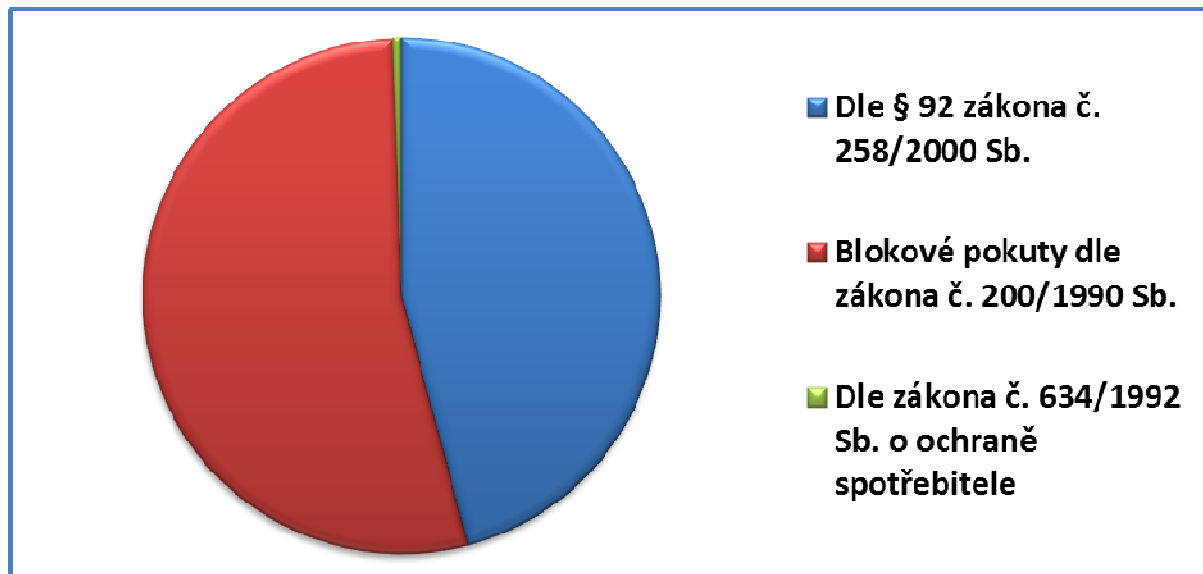
Tabulka: Plnění kontrolního plánu 2013

	Kontrolní plán – počty kontrol	Plnění kontrolního plánu – počty kontrol
Hygiena obecná a komunální	974	1 219
Hygiena práce	822	901
Hygiena výživy	1 287	1 321
Hygiena PBU	189	189
Hygiena dětí a mladistvých	636	732
Epidemiologie	335	370
KHS celkem	4 243	4 732

Uložené sankce

V roce 2013 uložila KHS Královéhradeckého kraje tyto sankce:

Typ sankce	Počet sankcí	Výše sankcí (Kč)
Dle § 92 zákona č. 258/2000 Sb.	188	1 068 000
Blokové pokuty dle zákona č. 200/1990 Sb.	220	373 000
Dle zákona č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele	2	34 000
Celkem	410	1 475 000

Graf: počty uložených pokut dle jednotlivých zákonů**Tabulka: Sankce dle oborů**

	§ 92 zákona č. 258/2000 Sb.		zákon č. 634/1992 Sb.		zákon č. 200/1990 Sb.	
	Počet sankcí	Výše sankcí (Kč)	Počet sankcí	Výše sankcí (Kč)	Počet sankcí	Výše sankcí (Kč)
HOK	23	328 500	—	—	—	—
HP	1	20 000	—	—	—	—
HV	160	698 500	1	30 000	206	358 000
PBU	3	20 000	1	4 000	—	—
HDM	1	1 000	—	—	14	15 000
EPID	0	0	—	—	—	—
Celkem	188	1 068 000	2	34 000	220	373 000

Opravné prostředky předané Ministerstvu zdravotnictví ČR

V roce 2013 byl vůči rozhodnutím KHS HK uplatněn 1 postup podle § 94 a násl. Správního řádu v rámci přezkumného řízení. Toto odvolání na Ministerstvo zdravotnictví ČR podala obchodní společnost proti rozhodnutí o uložení sankce za neplnění povinností v oblasti ochrany před hlukem z veřejné produkce hudby. Odvolací orgán potvrdil rozhodnutí KHS o uložení sankce včetně její výše.

Druh a počet vydaných opatření dle § 84 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb.

Druh opatření	Počet vydaných opatření
Pozastavení výkonu činnosti do odstranění závady	31
Předběžné opatření – pozastavení uvedení do oběhu nebo na trh výrobků podezřelých z nebezpečnosti	3
Zákaz používání nejakostní pitné vody	1
Přijetí opatření k ochraně zdraví před zdravotním rizikem ze znečištěné vody ke koupání	1
Stanovení odchylného způsobu zacházení s prádlem	3
Nařízení okamžitého uzavření provozovny nebo pozastavení výkonu činnosti na 2 dny	1
Celkem	40

Opatření vydaná dle jiných zákonů

Druh opatření	Počet vydaných opatření
Zrušení předběžného opatření (§ 61 odst. 3 správního řádu)	1
Závazný pokyn k odstranění nedostatků formou příkazu (§ 23 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.)	2
Příkaz – zákaz uvádění nebezpečného výrobku na trh (§ 7 odst. 1 písm. G) zákona č. 102/2001 Sb.)	2
Opatření podle zákona 102/2001 Sb. – vyřazení lihovin z trhu	23
Příkaz dle Nařízení ES 882/2004	1
Celkem	26

Odebrané vzorky a měření faktorů životních a pracovních podmínek

Vzorky a měření faktorů životních a pracovních podmínek	
Počet odebraných vzorků	1665
Počet stěrů	91
Počet provedených měření faktorů životních a pracovních podmínek	142
Počet provedených fyziologických měření a šetření	21

Komentář k výsledkům vyšetřených vzorků a měření**Pitná voda**

Z celkového počtu odebraných vzorků 26% nevyhovělo některému z požadavků na jakost pitné vody, a to buď v chemických, nebo mikrobiologických ukazatelích. Převažuje nedodržení hodnot zdravotně nevýznamných chemických ukazatelů (volný chlór, železo, pH), z mikrobiologických ukazatelů se jednalo o překročení v jednotkách počtu kolonií, zejména celkového počtu kolonií při 22 a 36 st. C a koliformních bakterií. Zjištěné nálezy se týkaly zejména studní a malých vodovodů, nikoli vodovodů zásobujících více jak 5000 obyvatel.

Rekreační vody

Z celkového počtu odebraných vzorků nevyhovělo 24 %. U přírodních koupališť byly prokázány závady od snížení průhlednosti až po překročení druhého stupně koncentrace sinic, což se odrazilo v celkovém hodnocení jakosti vody ke koupání. U koupališť umělých převažovaly ukazatele mikrobiologického rozboru s mezní hodnotou, u chemických ukazatelů zákal, vázaný a volný chlór, pH.

Indoor

Z celkového počtu provedených měření 75% nevyhovělo požadavkům na kvalitu vnitřního prostředí staveb, pro významné překročení hodnot chemických ukazatelů CO a NO₂ byly uloženy sankce, jedna kauza zůstává v jednání.

Hluk

Z celkového počtu měření nevyhovělo 25%, prokázáno bylo nedodržení limitů zejména v chráněném venkovním prostoru staveb.

Další výkony Zdravotního ústavu, které jsou zahrnuty pod „ostatní“, nelze % vyhodnotit, neboť se jednalo o odborné expertízy.

2013	Pitná voda	Rekreační voda	Hluk, vibrace	Ostatní	Celkem
Počet vzorků, měření	152	501	60	14	727

Vzorky oboru hygiena práce

V oboru **hygiena práce** bylo odebráno celkem 315 vzorků látek z pracoviště na základě žádostí Kliniky pracovního lékařství Fakultní nemocnice Hradec Králové a za účelem analýzy stavebního materiálu na přítomnost azbestu.

Vzorky potravin a stěry z prostředí

V oboru **hygiena výživy** bylo v rámci státního zdravotního dozoru odebráno 223 vzorků. Z tohoto počtu bylo 176 vzorků potravin a 47 stěrů z prostředí. 198 vzorků bylo nezávadných, u 25 vzorků byla prokázána závadnost, což představuje 11%. Jednalo se o vzorky odebrané v souvislosti s podněty spotřebitelů a dále o zmrzliny, ledové tříště a lihoviny. Stěry byly odebírány v souvislosti s podezřením na stafylokokovou enterotoxikózu strážníků závodní kuchyně a prokázaly v prostředí závodní kuchyně výskyt koagulázopozitivních stafylokoků na technologickém zařízení kuchyně. Tyto bakterie byly následně vykultivovány i v biologickém materiálu zaměstnanců kuchyně a v této souvislosti byla nařízena protiepidemická opatření.

Obědy ze školních jídelen

V rámci plnění Hlavního úkolu „Laboratorní stanovení výživové a energetické hodnoty pokrmů školního stravování“ bylo odebráno celkem 25 vzorků pokrmů (obědy žáka 4. ročníku základní školy v průběhu 1 pracovního týdne). Obecně lze konstatovat, že u většiny pokrmů byl prokázán zvýšený obsah bílkovin a sacharidů, nižší obsah tuků a mnohonásobně překročena hodnota obsahu soli oproti doporučeným dávkám.

Minerální a azbestová vlákna

Dále byla provedena měření koncentrace minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí 5 škol v souvislosti s jejich rekonstrukcí. Výsledky měření byly v souladu s požadavky vyhlášky č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Vzorky předmětů běžného užívání

V roce 2013 bylo odebráno celkem 31 vzorků předmětů běžného užívání, z nichž 4, tj. 13 %, byly závadné.

Výrobky určené pro styk s potravinami: odebráno 25 vzorků, vyhovělo 25, nevyhovělo 0.

Kosmetické přípravky: odebrán 1 vzorek, vyhověl 0, nevyhověl 1 – uložena sankce + závazný pokyn k odstranění nedostatků – kontrola receptur a technologie výroby.

Hračky: odebráno 5 vzorků, vyhověly 2, nevyhověly 3 – uloženy sankce + zákaz uvádění nebezpečných výrobků na trh. Výrobky pro děti ve věku do 3 let: vzorky nebyly odebírány.

Rozhodnutí dle zákona č. 258/2000 Sb.

		Počet vydaných	
O b o r	hygiena obecná a komunální	633	
	hygiena práce	134	
	hygiena výživy	57	
	hygiena předmětů běžného užívání	3	
	hygiena dětí a mladistvých	23	
	epidemiologie	protiepidemická opatření	422
		provozní řády zdravotnických zařízení	377
	celkem		1 649
Usnesení dle správního řádu - zákon č.500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů		31	

V roce 2013 bylo vydáno celkem 1649 rozhodnutí, nejvíce v oboru protiepidemickém a v oboru hygieny obecné a komunální. Převažovala rozhodnutí v rámci schvalování provozních řádů a ukládání protiepidemických opatření. Odvolání proti rozhodnutí nebylo podáno žádné.

Preventivní dozor

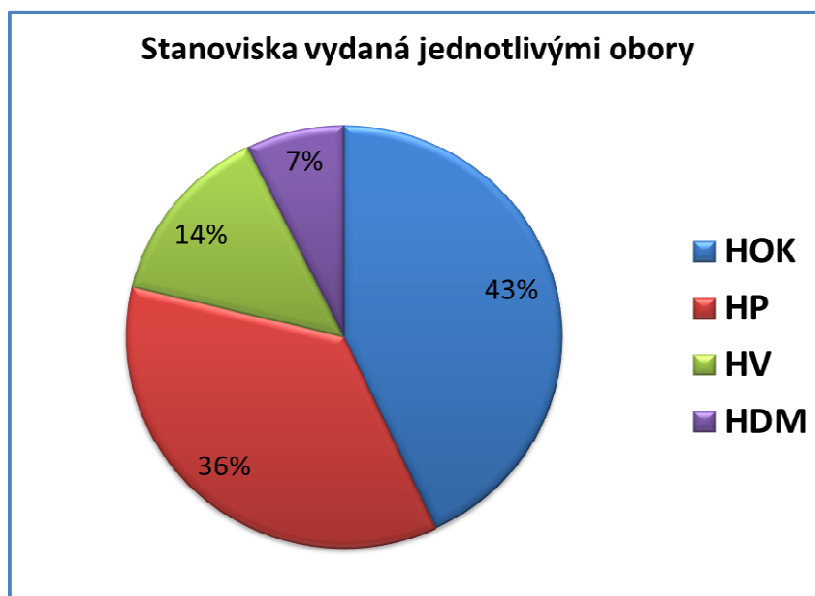
V preventivním hygienickém dozoru bylo vydáno celkem 3432 stanovisek a závazných stanovisek, nejvíce dle stavebního zákona. K předloženým projektovým dokumentacím, které nebyly v souladu s vyhláškou č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, bylo nutné u 197 podání usnesením přerušit řízení a formou výzvy žádat o doplnění či přepracování předložených dokumentací.

Chybí zejména části projektů týkající se vzduchotechniky, osvětlení, zdravotně technických instalací, případně posouzení působení vlivu stavby na okolí hlukem, nebo se setkáváme se zcela nedostatečnou odbornou úrovní v oblasti návrhu gastrotechnologí.

Usnesením se řeší pouze část nevyhovujících podání, v řadě případů se snažíme nedostatky projektových dokumentací řešit s projektanty a investory formou konzultací, nebo prostřednictvím e-mailové komunikace.

Závazná stanoviska, stanoviska a vyjádření vydávaná dle § 77 zákona č. 258/2000 Sb.

			Celkem vydáno
Obor	hygiena obecná a komunální	dle jiných zákonů	196
		EIA	70
		IPPC	18
		dle stavebního zákona	1 192
	hygiena práce	dle jiných zákonů	0
		dle stavebního zákona	1 226
	hygiena výživy a předmětů běžného užívání	dle jiných zákonů	0
		dle stavebního zákona	477
	hygiena dětí a mladistvých	soc. právní ochrana dětí	8
		rejstřík škol	99
		dle stavebního zákona	143
	epidemiologie	dle jiných zákonů	3
		dle stavebního zákona	0
	Celkem		
Usnesení dle správního řádu - zákon č.500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů			179

Odbor hygieny obecné a komunální

Popis činnosti

Odbor hygieny obecné a komunální sleduje, usměrňuje a kontroluje plnění povinností v oblasti péče o životní podmínky v rozsahu vymezeném náplní oboru, vykonává státní zdravotní dozor nad plněním povinností v následujících oblastech: hygienické požadavky na vodu, povinností osob při kontrole pitné vody, podmínky dodávky pitné vody, výrobky přicházející do přímého styku s pitnou, teplou a surovou vodou, chemické přípravky, úpravní vody a vodárenské technologie, koupaliště a sauny, vnitřní prostředí staveb, výkon činností epidemiologicky závažných (holičství,

kadeřnictví, pedikúra, manikúra, solária, kosmetika, rekondiční a regenerační služby...), ubytovací služby, ochrana před hlukem, vibracemi a neionizujícím zářením v mimopracovním prostředí, odpady, pohřebnictví.

Preventivní dozor

Tabulka: Stanoviska a závazná stanoviska v preventivním hygienickém dozoru

2013	Souhlas	Nesouhlas	Výzva
Územní plánování	149	0	0
EIA	68	0	0
SEA	7	0	0
IPPC	18	0	0
PD pro územní řízení	173	0	3
PD pro stavební řízení	356	5	32
PD změny užívání	140	2	3
Užívání stavby	334	0	0

Významné kategorie staveb se týkají především oblastí zásobování pitnou vodou, hluku, provozoven péče o tělo a vnitřního prostředí staveb.

V územním řízení byla nejčastěji vydávána stanoviska k umístění vodovodů, staveb technické infrastruktury, objektů pro bydlení, základnových stanic, dopravních staveb.

Ve stavebním řízení byly posuzovány stavby inženýrských sítí, komunikace, bytové a rodinné domy s provozovnami, polyfunkční objekty. Změny užívání staveb se nejčastěji týkaly změn kanceláří nebo bytů na prostory pro provozovny péče o tělo nebo ubytovací zařízení.

Územně plánovací dokumentace

Převažovala stanoviska vydaná k zadání a návrhům nově připravovaných územních plánů obcí, pouze malá část se týkala změn stávajících územních plánů sídelních útvarů. Jednoznačně převažují přípravy malých sídelních celků. Z hlediska ochrany veřejného zdraví je nejčastěji řešeným problémem situování nových ploch pro funkční využití jako čistě obytná plocha do blízkosti liniových staveb (silniční a železniční sít'), stávajících ploch pro průmyslovou výrobu, skladování a dopravu. Vycházíme-li z hodnocení zdravotních rizik, narůstá počet lokalit s celkovým hodnocením jako podmíněně vhodné nejen z hlediska možného negativního ovlivnění hlukem, ale i zásobování pitnou vodou.

Strategic Environmental Assessment (SEA), Environmental Impact Assessment (EIA)

SEA - Posouzeny byly Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020; Komplexní studie progresivních odvětví Královéhradeckého kraje v oblasti výzkumu, vývoje a inovací; Integrovaný plán rozvoje města Náchoda; Návrh změn Regionálního operačního systému regionu soudržnosti Severovýchod. Nebyl shledán zásadní rozpor s požadavky na ochranu veřejného zdraví.

EIA - Většina předložených záměrů v rámci kraje se týkala průmyslových areálů – realizace nových areálů, technologií, doplnění stávajících technologií, rozšíření výroby, skladovacích areálů, rekonstrukce a úpravy komunikací (komunikační obchvaty). Mezi významné dokumentace EIA lze zařadit Ekologický program Elektrárny Opatovice; Opravu spalovny odpadů Fakultní nemocnice Hradec Králové s navýšením kapacity spalovací pece; Ardagh Metal Packaging Czech Republic s.r.o. - Lakovací linka č. 7 Skřivany; Zástavba rekreačních objektů v České Skalici – Sptyě.

Integrovaná prevence

Převážně se jednalo o změny integrovaného povolení pro průmyslová a zemědělská zařízení, které byly vyvolány novelami právních předpisů v oblasti ochrany ovzduší. Některá integrovaná povolení (Cukrovar České Meziříčí, Teplárna Náchod, Elektrárna Poříčí) zahrnují také časově omezená povolení mírnějších hygienických limitů hluku z provozu stacionárních zdrojů a zařízení.

Letecká aplikace chemických přípravků na ochranu rostlin

Bylo vydáno celkem 16 stanovisek k plánům leteckých aplikací pro 2 letecké společnosti. Dva přípravky (Reglone a Basta 15) nemohla krajská hygienická stanice v plánu leteckých aplikací schválit, neboť v době vyřizování žádosti nebyly zahrnuty do seznamu povolených přípravků Státního

zdravotního ústavu Praha. Mimo jednu šetřenou havárii letadla nebyly zaznamenány negativní poznatky z pohledu možného vlivu na životní prostředí.

Státní zdravotní dozor

Státní zdravotní dozor vycházel z plánu kontrolní činnosti, nastavených celostátních a regionálních priorit. Vedle plánovaných kontrol byly provedeny další na základě podaných podnětů a oznámení.

Z celkem 1219 provedených kontrol se 237 týkalo pitné vody, 298 koupališť a saun, 380 provozoven péče o tělo, 127 ubytovacích služeb, 170 hluku v mimopracovním prostředí a 5 vnitřního ovzduší. V 727 případech byl státní zdravotní dozor spojen s odběry vzorků vod a měřením vybraných faktorů životních podmínek.

Pitná voda

Státní zdravotní dozor byl zaměřen na kontrolu dodržování povinností provozovatelů vodovodů pro veřejnou potřebu, veřejných a komerčních studní, a to zejména na plnění podmínek stanovených v provozních řádech, rozsah a četnost kontroly jakosti pitné vody, předávání výsledků rozborů v elektronické podobě do centrálního registru.

V kraji je provozováno celkem 219 vodovodů zásobujících 492 600 obyvatel, z toho 22 vodovodů zásobujících více jak 5 000 obyvatel, 197 malých vodovodů, tzn. zásobujících méně než 5000 obyvatel.

Tabulka: Rozdělení vodovodů dle počtu zásobujících obyvatel

2013	Vodovody do 5000 obyvatel	Vodovody nad 5 000 obyvatel	Celkem
Počet vodovodů	197	22	219
Počet zásobovaných obyvatel	139 138	353 462	492 600

Z 237 provedených kontrol včetně výdejních automatů na pitnou vodu bylo s odběrem vzorků spojeno 152 šetření. Z celkového počtu odebraných vzorků 26% nevyhovělo některému z požadavků na jakost pitné vody, záchyt závad rozborů kontrolního orgánu byl ve většině případů nevýznamný. Převažuje nedodržení hodnot zdravotně nevýznamných chemických a mikrobiologických ukazatelů. Zjištěné nálezy se týkaly zejména studní a malých vodovodů.

Tabulka: Kontroly vodovodů a odběry vzorků

2013	Počet objektů	Počet kontrol
Vodovody nad 5000 obyvatel	22	23
Vodovody do 5000 obyvatel	197	202
Veřejné studny	11	12

Jednomu provozovateli komerční studny sezónního rekreačního zařízení byl vydán zákaz použití vody jako pitné z důvodů překročení limitních hodnot vybraných ukazatelů mikrobiologického a chemického rozboru.

Nebylo-li možné splnit zákonné povinnosti, umožňuje zákon č. 258/2000 Sb. udělení výjimky na dobu nezbytně nutnou pro přijetí nápravných opatření, a to na základě hodnocení zdravotních rizik pro odběratele vody. V roce 2013 byla v platnosti výjimka u 17 veřejných vodovodů a 13 komerčních studní. V podmínkách kraje jsou aktuální ukazatele konduktivita, pH, sírany, vápník a hořčík, chloridy, mangan, bór, amonné ionty, železo, hliník odrážející geologické složení podloží vybraných lokalit okresů Trutnov, Jičín a Hradec Králové. S nežádoucími dopady intenzivní zemědělské činnosti eventuálně dalšími antropogenními činnostmi souvisejí nadlimitní hodnoty dusičnanů a vybraných pesticidních látek. Ve všech případech je povolení vydáno na dobu určitou s upraveným režimem kontroly jakosti vody a upozorněním odběratelů vody. K roku 2014 zůstává v platnosti 17 výjimek, u zbývajících vodovodů a studní byla realizována nápravná opatření a jakost vody odpovídá v celém rozsahu požadavkům na vodu pitnou.

Koupaliště a sauny

Státní zdravotní dozor byl zaměřen především na kontrolu jakosti vody a celkovou úroveň provozní hygieny. V rámci 298 kontrol bylo odebráno 501 vzorků nezávisle na provozovateli. Z celkového počtu odebraných vzorků nevyhovělo 24 %. U přírodních koupališť byly prokázány

různé závažnosti od snížené průhlednosti až po překročení druhého stupně koncentrace sinic, což se odrazilo v celkovém hodnocení jakosti vody ke koupání. U koupališť umělých převažovaly ukazatele mikrobiologického rozboru s mezní hodnotou, u chemických ukazatelů zákal, vázaný a volný chlór, pH.

Tabulka: Počet koupališť a saun – počet kontrol

2013	Počet objektů	Počet kontrol
Koupaliště ve volné přírodě	11	20
Koupací oblasti	2	18
Umělá koupaliště trvalá	74	82
Umělá koupaliště sezónní	57	66
Sauny	111	112
Celkem	255	298

Nebyly shledány závažné nedostatky, 4 provozovatelům umělých koupališť s celoročním provozem byla uložena sankce za neplnění povinností v rozsahu a četnosti kontroly jakosti vody.

V letní rekreační sezóně probíhala dozorová činnost na všech vodních plochách uvedených v Seznamu přírodních koupališť na povrchových vodách, ve kterých nabízí službu koupání provozovatel a dalších povrchových vodách ke koupání pro rok 2013 a dále těch, které jsou zveřejněny na webových stránkách KHS Královéhradeckého kraje. V průběhu sezóny byla na 2 přírodních vodních plochách jednorázově hodnocena voda jako „voda nevhodná ke koupání“, a to z důvodu zvýšeného výskytu sinic při snížené průhlednosti vody a zvýšených hodnot mikrobiologických ukazatelů jakosti vody. Nejednalo se však o dlouhodobé trvání. KHS upozornila veřejnost na zvýšenou pravděpodobnost vzniku zdravotních problémů při vodní rekreaci u vnímavých jedinců. Zhoršená jakost vody z důvodu zvýšeného výskytu sinic a chlorofylu-a při snížené průhlednosti byla zjištěna opakovaně na 3 vodních plochách.

Informace nejen o aktuální jakosti vody, ale i doporučeních v případě zhoršené jakosti vody a vody nevhodné ke koupání byly pravidelně aktualizovány na webových stránkách KHS.

Umělá koupaliště sezónní vyhovovala po celou sezónu požadavkům na jakost vody ke koupání, nebyly shledány závažné nedostatky v plnění provozních řádů.

Provozovny péče o tělo

Státní zdravotní dozor byl prováděn v provozovnách holičství a kadeřnictví, manikúry a pedikúry, kosmetik a provozovnách, kde je porušována integrita kůže jako jsou tetováž, permanentní make - up apod.. Důraz byl kladen na dodržování čistoty na provozovnách, naplňování podmínek dezinfekce, sterilizace a používání přístrojů, zejména co se týká účelu jejich užití. Mimo drobné nedostatky v provozní hygieně, vybavení lékárníček první pomoci, nevhodné manipulaci s nebezpečným odpadem nebylo shledáno porušení povinností. Při provozování kosmetických služeb jsou používány opakovaně nové typy přístrojů, z nichž některé jsou deklarovány jako zdravotnický prostředek s léčebnými i rekondičními účinky.

V kraji bylo vydáno celkem 482 rozhodnutí k provozním řádům služeb péče o tělo, které tvoří jednu ze základních podmínek pro zahájení činnosti.

Tabulka: Rozdělení provozoven péče o tělo – počet provedených kontrol

2013	Kategorie provozoven				
	Holičství, kadeřnictví	Manikúra, pedikúra	Kosmetika	Regenerace, rekondice	Porušení integrity kůže
Počet kontrol	109	119	122	1	29

Zdroje hluku v mimopracovním prostředí

V rámci státního zdravotního dozoru bylo provedeno celkem 58 měření hluku, z toho bylo ve 27 případech prokázáno překročení hygienického limitu hluku v daném chráněném prostoru staveb. V platnosti zůstává celkem 27 rozhodnutí o časově omezeném povolení provozovat nadlimitní zdroj hluku, z toho 8 na základě žádostí provozovatelů stacionárních zdrojů hluku a 19 na základě žádostí správců pozemních komunikací.

Ředitelství silnic a dálnic ČR, Správy Hradec Králové je držitelem celkem 12 rozhodnutí o časově omezeném povolení provozovat 16 úseků pozemních komunikací I. tř., z toho u 5 úseků je hygienický limit hluku pro chráněný venkovní prostor staveb překročen pouze v noční době. V roce 2013 z toho byla vydána 4 rozhodnutí.

Správa silnic Královéhradeckého kraje p.o. měla v platnosti celkem 7 rozhodnutí o časově omezeném povolení provozovat 16 úseků pozemních komunikací II. a III. tř., hygienický limit hluku je pro chráněný venkovní prostor staveb překročen v denní, resp. noční době. V roce 2013 z toho bylo vydáno 1 rozhodnutí.

Na základě žádostí provozovatelů stacionárních zdrojů hluku bylo v platnosti 8 rozhodnutí o povolení nadlimitního zdroje hluku, z toho ve 3 případech pouze pro noční dobu, v 1 případě pro pouze denní dobu a ve 4 případech pro denní, resp. noční dobu.

V roce 2013 vydala KHS 2 usnesení o zastavení řízení ve věci udělení časově omezeného povolení (1x pro stacionární zdroj hluku, 1x pro provoz na pozemní komunikaci ve správě Správy silnic Královéhradeckého kraje p.o.).

Řešené podněty a oznámení

Řešeno bylo celkem 87 podání, z toho 24 oprávněných. Nejčastějším důvodem podání podnětů a oznámení zůstává hluk, a to v 65 případech. Jednalo se o hluk z veřejné produkce hudby v provozovnách služeb, z vícedenních hudebních festivalů, hluk z dopravy na pozemních komunikacích a ze stacionárních zdrojů výrobních závodů. Současně byly dořešeny některé složitější případy zahájené v předchozích letech, které vyžadovaly technologicky náročnější a tedy dlouhodobější postup.

Při řešení podnětů jsme nejčastěji spolupracovali s příslušnými obecními a městskými úřady, zejména stavebními a živnostenskými, Českou inspekcí životního prostředí, Policií ČR, Městskou policií. Podněty, k jejichž řešení KHS HK nebyla příslušná, postoupila nejčastěji na místně příslušné stavební úřady, Policii ČR, v jednom případě Ministerstvu obrany ČR, Agentuře vojenského zdravotnictví.

V meziročním srovnání došlo k navýšení počtu podání na nevyhovující podmínky v bytovacích objektech, zejména celkovou čistotu prostředí, manipulaci s čistým a použitým prádlem.

Tabulka: Rozdělení podnětů dle problematiky

2013	Oblast dozoru - celkový počet/počet oprávněných					
	Hluk	Pitná voda	Ubytování	Bazénová voda	Osobní služby	Ostatní
Celkem	65/14	2/1	12/6	2/2	2/0	4/1

Sankce

Za zjištěná porušení právních povinností v oblasti ochrany veřejného zdraví bylo uloženo celkem 23 sankcí v celkové výši 328 500 Kč. V oblasti hluku 4 pořadatelům veřejné produkce hudby a 1 provozovateli zdroje hluku při provozování podnikatelské činnosti za překročení hygienických limitů v chráněném prostoru definovaném zákonem č. 258/2000 Sb.. U provozovatelů vodovodů a koupališť byly hlavními důvody pro uložení sankcí neplnění předepsaného rozsahu a četnosti kontroly jakosti vody ke koupání, u provozoven péče o tělo nedostatky v provozní hygieně. Významnou část tvoří sankce uložené provozovatelům zimních stadionů, kde bylo měřením prokázáno překročení limitních koncentrací vybraných chemických ukazatelů ve vnitřním prostředí staveb (konkrétně oxid uhelnatý a oxidy dusíku).

Tabulka: Přehled uložených sankcí

2013	Počet listin			Částka v Kč
	Příkaz na místě	Příkaz z kanceláře	Rozhodnutí	
Hluk, vibrace	4	0	1	180 000
Pitná voda	1	2	0	17 000
Vnitřní ovzduší	0	3	2	117 000
Koupaliště	0	4	2	11 500

Péče o tělo	4	0	0	3 000
Celkem	9	9	5	328 500

Specifické činnosti odboru – krajské úkoly

Ski areály – měření hluku z provozu zasněžovacích systémů

Měření hluku z provozu zasněžovacích jednotek a doprovodných zdrojů hluku lyžařských areálů bylo provedeno na okrese Rychnov nad Kněžnou a Trutnov jako součást monitoringu zasněžovacích systémů v celé šíři možných vlivů provozu technologických zařízení na životní prostředí. V rámci měření hluku byla věnována pozornost detekci tónových složek ve zvukovém spektru, mapování vodních toků, do kterých jsou odváděny povrchové vody při tání sněhu. Z výsledků měření je zřejmé, že zasněžovací děla a kompresorové stanice jsou významným zdrojem hluku pro definované chráněné prostory, zejména pak v noční době. Režimová opatření na ochranu před hlukem z provozu zdrojů na výrobu technického sněhu a úpravu sjezdových tratí vzniklou situací v celém rozsahu neřeší.

Kryté zimní stadiony - kvalita vnitřního prostředí staveb

Na základě získaných poznatků z předchozího roku byla ověřována kvalita vnitřního prostředí dalších vybraných staveb zimních stadionů s úpravou ledu pomocí roleb se spalovacími motory, a to v chemických ukazatelích oxid uhelnatý a oxidy dusíku. Výsledky měření nad ledovou plochou, v dýchací zóně bruslicích, prokázaly v 75% překročení hygienických limitů oxidu dusičitého a oxidu uhelnatého. Nápravná opatření spočívala nejen v organizačních opatřeních, ale i technických úpravách na systémech větrání, seřízení eventuelně výměně rolbly.

Monitoring vícedenních veřejných produkcí hudby

V roce 2013 byl proveden monitoring vícedenních veřejných produkcí hudby v rámci hudebních festivalů kraje. Celkem se jednalo o 8 měření hluku v chráněném venkovním prostoru staveb v noční době. Ve dvou případech byla v definovaném chráněném prostoru zjištěna podlimitní hodnota doléhajícího hluku, v ostatních případech se naměřené hodnoty hluku pohybovaly od 40 do 65 dB.

Mimořádné situace

Červnové povodně 2013

Povodeň zasáhla hlavně okresy Trutnov a Jičín, okrajově okres Hradec Králové a Náchod, bez jakýchkoli následků zůstal okres Rychnov nad Kněžnou.

Státní zdravotní dozor spojený s kontrolními odběry vzorků vod z distribuční sítě byl zaměřen zejména na celkovou úroveň a zabezpečení provozu veřejných vodovodů, veřejných a komerčních studní v zasažených a ohrožených oblastech. V Královéhradeckém kraji byly krátkodobě kontaminovány zdroje 2 veřejných vodovodů, v jednom případě s nutností zajištění náhradního zásobování cisternou. U některých vodovodů si vzniklá situace vyžádala preventivně odstavení jednotlivých zdrojů ze systému čerpání vody a posílení chlorace.

Možnosti bezplatného odběru a vyšetření vzorků vod ze studní, které sloužily jako jediný zdroj pitné vody trvale obydlených objektů, využilo 40 obcí. Většina odebraných vzorků po provedené sanitaci a dezinfekci vody nevyhověla požadavkům na mikrobiologickou a chemickou nezávadnost vody. Zpětně nebylo možné prokázat přímou příčinnou souvislost s povodněmi, neboť se ve většině případů jednalo o první laboratorní ověření jakosti vody za celou dobu užívání studní.

Tabulka: Vzorky pitných vod ze zaplavených studní

2013	Počet obcí	Počet odebraných vzorků	Vyhodnocení jakosti vody	
			Vyhovělo	Nevyhovělo
	40	211	6	205

Havárie při aplikaci přípravku na ochranu rostlin

Při havárii, v rámci které došlo k pádu letadla do víceúčelové nádrže nacházející se na okraji zastavěné části obce objekty k bydlení, byla laboratorním rozbořem vzorku vody prokázána přítomnost účinné látky chlorpyrifosu. K zasažení stávajících studní nedošlo, hygienická služba

vyrozuměla veřejnost o možných zdravotních rizicích, zákazu použití vody ze studní a předmětné nádrže. Přípravek s obsahem chlorpyrifosu nebyl schválen pro leteckou aplikaci.

Další činnosti

Odborní pracovníci oddělení hygieny obecné a komunální jsou členy Integrovaného záchranného systému, zapojují se do činnosti povodňových komisí obcí s rozšířenou působností. Významný podíl představuje osvěta při výkonu státního zdravotního dozoru, konzultační činnost i pro další správní orgány. Nelze opomenout ani metodickou, výchovnou a přednáškovou činnost, do které jsou pracovníci zapojeni.

V rámci organizace se podílíme na odborném zajištění stáží studentů středních a vysokých škol se zaměřením na ochranu veřejného zdraví, ekologii a životní prostředí a lékařů v rámci specializačního vzdělávání v oboru všeobecné praktické lékařství pro dospělé.

Odbor hygieny práce

Popis činnosti

Předmětem činnosti oboru hygieny práce je státní zdravotní dozor na všech pracovištích. Hlavním cílem je dozor nad dodržováním platných právních předpisů souvisejících s ochranou zdraví při výkonu prací (především zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce – část pátá, nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci).

Preventivní dozor

Ve fázi zpracování projektové dokumentace (preventivní hygienický dozor) plní orgán ochrany veřejného zdraví funkci dotčeného správního úřadu a jeho stanoviska (k dokumentacím k územnímu řízení, ke stavebnímu povolení, ke změně užívání a ke kolaudaci) jsou podkladem pro rozhodování stavebních úřadů.

V roce 2013 bylo v rámci preventivního hygienického dozoru vydáno 1226 stanovisek dle § 77 zákona č. 258/2000 Sb.

Státní zdravotní dozor

V roce 2013 bylo provedeno celkem 977 kontrol. Plánem bylo stanoveno provedení 822 kontrol. Dle celostátních a krajských priorit bylo provedeno 1201 kontrol. V této skupině jsou zahrnuty i kontroly prováděné nad rámec plánovaných zaměření vynucené aktuální situací (614) a dále kontroly zajištění pracovnělékařských služeb (316). Část kontrol byla realizována v tzv. režimu „přerušení“ z důvodu jejich obsáhlosti (větší výrobní závody) nebo se jednalo o kontroly spojené s měřením faktorů pracovního prostředí (38x). V průběhu roku bylo odebráno 315 vzorků látek z pracoviště na základě žádostí Kliniky pracovního lékařství Fakultní nemocnice Hradec Králové a za účelem analýzy stavebního materiálu na přítomnost azbestu. V rámci státních zakázek bylo při státním zdravotním dozoru provedeno 48 měření faktorů pracovního prostředí a 21 měření fyziologických (v rámci státního zdravotního dozoru i v souvislosti s šetřením nemocí z povolání).

Rozhodnutí vydaná v roce 2013 se týkala prakticky pouze problematiky kategorizace prací. Jedno rozhodnutí se týkalo stanovení přípustného expozičního limitu (PEL) a nejvyšší přípustné koncentrace (NPK-P) pro konkrétní chemickou látku.

Bylo provedeno 316 kontrol zajištění pracovnělékařských služeb. Výsledky kontrol dle našich zkušeností nepřinášejí žádná významná pozitivní zlepšení. Zaměstnavatelé postupně uzavírají nové nebo aktualizují staré smlouvy podle nové právní úpravy. Pro mnoho zaměstnavatelů je obtížné zajistit pracovnělékařské služby v požadovaném rozsahu.

Řešené podněty a oznámení

V roce 2013 bylo v rámci oboru hygieny práce podáno celkem 14 podnětů - z toho 5 neoprávněných, 4 oprávněné, ostatní jsou zatím v řešení.

Na podání je v rámci státního zdravotního dozoru obratem reagováno. Řada podnětů byla podána anonymně, ať již telefonicky nebo písemnou formou. I na tyto je z naší strany reagováno a jejich případná oprávněnost je prověřena místním šetřením. V několika případech se jednalo o podněty předané jiným správním úřadem jako např. Českou inspekci životního prostředí či stavebními úřady. Většinou se podání týkají nevhodných mikroklimatických podmínek na pracovištích (chlad, horko,

nízká vlhkost vzduchu), nezajištění pitného režimu, obtěžování hlukem a prachem z výrobních činností, nezajištění odpovídajícího sanitárního zařízení. Dále, především ze strany občanů, kteří si všímají stavebně – demoličních aktivit, je upozorňováno na neodborně prováděné práce při odstraňování materiálu s obsahem azbestu.

Sankce

V roce 2013 byla odborem hygieny práce uložena jedna sankce ve výši 20 000 Kč v souvislosti s rozsáhlou demolicí objektu obsahujícího materiál s přítomností azbestu chrysotilu. Případ byl řešen ve spolupráci s Českou inspekcí životního prostředí, oblastní inspektorát Hradec Králové.

Specifické činnosti odboru

Celostátní úkoly

Dle kontrolních zjištění je možné konstatovat, že zaměření na další sledování prací montážního charakteru je na místě i pro následující roky. Stále jsou zjišťovány rezervy v uspořádání pracovních míst, organizaci práce, manipulaci s materiálem apod., které by mohly přinést snížení lokální svalové zátěže, mající stále významný podíl na počtu šetřených nemocí z povolání. Z provedených kontrol na operačních sálech vyplývá, že se podařilo realizovat některé kroky za účelem zlepšení pracovního prostředí. Nadále je třeba věnovat pozornost problematice pracovního prostředí ve stavebnictví. Je zde však obtížné, vzhledem ke stálým přesunům zaměstnanců a nárazovému charakteru práce, dozor efektivně vykonávat.

Krajské úkoly

V rámci kraje jsme se v roce 2013 zaměřili na pracovní prostředí pekařských a cukrářských výroben (34 kontrol). S využitím státních zakázek byla provedena v odůvodněných případech měření vybraných faktorů – především prašnosti (prach z mouky) a mikroklimatických podmínek. V několika případech bylo provedeno i měření lokální svalové zátěže. Lze konstatovat, že tyto provozy si zaslouží trvalou pozornost. Horší situace s ohledem na prašnost a především lokální fyzickou zátěž je v menších provozovnách „rodinného typu“, kde je řada klíčových operací vykonávána ručně a není tak dokonalé technické vybavení (stroje, vzduchotechnika). Expozice prachu mouky bývá nárazově významná. Snahou je řešit stav instalací odsávacího vzduchotechnického zařízení.

Pozornost je pro četné krajové zastoupení trvale věnována provozovnám s technologií laminování s výskytem styrenu v pracovním prostředí (32 kontrol). Prokazuje se, že neustálá průběžná kontrola je u těchto typů technologií nutná. Pokud dojde k zanedbání údržby techniky, odrazí se stav pracovního prostředí ve výsledcích z měření a ve výsledcích biologických expozičních testů.

Dále byly prověřeny provozovny s možným výskytem izokyanátů (5 kontrol) v pracovním ovzduší. Výsledky měření v pracovním prostředí nepřekračují přípustný limit, práce nejsou pro tento faktor v kategorii rizikové. Sledovány jsou i ostatní faktory respektive chemické látky s výrobou související. Některé operace jsou postupně v rámci modernizace výroby nahrazovány automaty. V posledních letech nebyl ve sledovaných provozovnách zaznamenán žádný výskyt nemocí z povolání.

Další činnosti

V rámci KHS je konzultační činnost poskytována především mezioborově při řešení případů tematicky zasahujících do více oblastí zájmu. Především se jedná o spolupráci s odborem hygieny obecné a komunální (problematika azbestu, provozovny služeb), odboru protiepidemického (problematika zdravotnických zařízení, spolupráce při řešení infekčních nemocí z povolání). Ve vztahu k ostatním orgánům státní správy spolupracuje odbor hygieny práce především s inspektory Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj se sídlem v Hradci Králové. Některé kontroly jsou prováděny souběžně. Významná je spolupráce se Státní rostlinolékařskou správou. Ze strany KHS jsou každoročně zajišťována odborná školení, případně dle stupně odbornosti, i přezkoušení osob pro získání Odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin dle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů a vyhlášky č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin. V roce 2013 bylo zajištěno 20 školení.

Odbor protiepidemický

Popis činnosti

Epidemiologie je lékařský obor, který se zabývá studiem výskytu nemocí a poruch zdraví v lidské populaci a studiem determinant, které tento výskyt podmiňují nebo ovlivňují. Součástí studií je surveillance, sběr informací, testování hypotéz, analytické hodnocení výsledků a trendů. Determinanty jsou všechny fyzikální, biologické, sociální, kulturní a behaviorální faktory ovlivňující lidské zdraví a slouží jako odborný podklad lékařských preventivních a represivních opatření prováděných v zájmu ochrany veřejného zdraví.

V rámci infekční epidemiologie se zabývá sběrem dat a informací – hlášením nemocností a úmrtnosti, sledováním demografických údajů (přehled o charakteru a složení obyvatelstva, demografické statistiky), sledováním sociálních charakteristik, shromažďováním klinických poznatků o onemocnění, provádí epidemiologická šetření a vzájemně průběžně informuje a úzce spolupracuje s laboratorními pracovišti, klinickými lékaři, hygienickými obory a jinými institucemi v rámci běžné každodenní činnosti.

Vykonává specializované úkony v ochraně veřejného zdraví při předcházení, vzniku a šíření infekčních onemocnění.

Nařizuje, řídí, kontroluje a organizuje provádění opatření při výskytu infekčních onemocnění se snahou předcházet jejich vzniku a zamezit šíření těchto nákaz (v této souvislosti také kontroluje a usměrňuje činnost ve státních i nestátních lůžkových i ambulantních zdravotnických zařízeních).

Určuje zdravotnická zařízení, která provedou protiepidemická opatření.

Spolupracuje s dalšími správními úřady k zamezení šíření nákaz.

Řeší podněty v souvislosti s výskytem nákaz i v souvislosti s hygienickými nedostatky ve zdravotnických zařízeních.

Nařizuje lékařský dohled osobám při poranění předměty kontaminovanými biologickým materiálem, vede evidenci a provádí opatření při poranění zvířetem.

Sleduje drogovou problematiku v Královéhradeckém kraji.

Rozhoduje o mimořádných opatřeních při epidemii či nebezpečí jejího vzniku, spolupracuje při řešení mimořádných situací s orgány zapojenými do systému krizového řízení a integrovaného záchranného systému.

Vykonává státní zdravotní dozor v oblasti epidemiologie, v oblasti dezinfekce, dezinfekce a deratizace, podílí se na ověřování odborné způsobilosti osob tyto činnosti provádějících a přijímá příslušná opatření v případech zjištěných nedostatků.

Spolupodílí se na odborném posuzování projektové dokumentace při rekonstrukci a výstavbě zdravotnických zařízení, spolupracuje při hodnocení zdravotních rizik.

Nařizuje karanténní opatření osobám pracujícím v epidemiologicky závažných činnostech.

Kontroluje zdravotnická zařízení poskytující péči, zařízení sociálních služeb a firmy poskytující služby v oblasti dezinfekce, dezinfekce a deratizace z hlediska hygieny provozu, kontroluje provádění dezinfekce a sterilizace ve zdravotnických zařízeních.

Schvaluje provozní řády zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb.

Sleduje a analyzuje výskyt nemocničních nákaz a v případě zjištěných nedostatků přijímá příslušná opatření, řídí protiepidemická opatření při vzniku epidemie.

Kontroluje proočkovanost populace.

Provádí sběr a analýzu dat o výskytu infekčních onemocnění a vkládá je do informačního systému.

Shromažďuje a eviduje data o výskytu akutních respiračních infekcí včetně chřipky a komplikací v rámci surveillance akutních respiračních infekcí.

Plní úkoly surveillance poliomyelitidy a dalších závažných onemocnění (Haemophilus influenzae b, spalniček).

Provádí státní zdravotní dozor nad tuberkulózou a pohlavně přenosnými nákazami.

Spolupracuje s krajskými orgány veterinární správy při výskytu infekcí přenosných ze zvířat na člověka.

Provádí epidemiologická šetření pro účely posuzování nemocí z povolání.

Komunikuje s laickou i odbornou veřejností (interpretace, odborné konzultace, edukace, prezentace na odborných fórech i pro laiky), předává a poskytuje informace týkající se ochrany veřejného zdraví z hlediska prevence infekčních onemocnění.

Spolupracuje při realizaci koncepčních a zdravotně politických programů.

Podílí se na vzdělávání studentů a zdravotnických pracovníků v rámci odborných praxí a stáží vykonávaných na KHS, podílí se jako externí člen zkušební komise na státních zkouškách studentů 6. ročníku Lékařské fakulty Univerzity Karlovy Hradec Králové – obor Preventivní lékařství.

Preventivní dozor

Rozhodnutím bylo schváleno celkem 377 provozních řádů fyzických nebo právnických osob poskytujících zdravotní péči. Byly posouzeny a schváleny provozní řády 262 ambulantních zařízení, 34 lůžkových zařízení a 81 ostatních zdravotnických zařízení.

K projektové dokumentaci zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče pro oddělení hygieny obecné a komunální a oddělení hygieny práce bylo vydáno dohromady 34 konzultačních vyjádření.

Ke stavebnímu řízení na zdravotnická zařízení a zařízení sociálních služeb nebylo vydáváno žádné stanovisko ve stavebním ani v kolaudačním řízení.

Na základě žádosti Kliniky pracovního lékařství Fakultní nemocnice Hradec Králové byla v roce 2013 provedena celkem 3 šetření pro ověření podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání (svrab, suspektní tuberkulóza a lymeská borrelióza).

Státní zdravotní dozor

Státní zdravotní dozor se zaměřením na kontrolu dodržování protiepidemického režimu k předcházení vzniku a šíření nemocničních nákaz ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociálních služeb dle zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky č. 306/2012 Sb. byl proveden celkem v 370 zařízeních, z toho 262 kontrol bylo uskutečněno v ambulantních zařízeních (v ordinacích praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost, v ordinacích odborných lékařů), dále v 37 lůžkových zařízeních, v 48 zařízeních sociálních služeb, 8 kontrol proběhlo na sterilizačních centrech a 15 dalších kontrol v ostatních zařízeních.

Tabulka: Státní zdravotní dozor v ambulantních zdravotnických zařízeních

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Celkem
celkem	104	35	39	31	53	262
počet zařízení se zjištěnými závadami	5	2	1	0	7	15
SZD v lůžkových zařízeních						
celkem	24	3	3	1	6	37
počet zařízení se zjištěnými závadami	0	1	0	0	3	4
SZD zařízení sociálních služeb						
celkem	10	7	11	9	11	48
počet zařízení se zjištěnými závadami	0	5	0	0	3	8
SZD v ostatních zařízeních						
celkem	4	0	0	4	7	15
počet zařízení se zjištěnými závadami	0	0	0	0	3	3
SZD sterilizační techniky (centrální sterilizace a sterilizační centra)						
celkem	3	2	0	1	2	8
z toho nevyhovělo	0	0	0	0	0	0

Řešené podněty a oznámení

V roce 2013 bylo protiepidemickým odborem řešeno celkem 13 podnětů v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb, nálezů injekčních jehel v městských hromadných dopravních prostředcích, občanského soužití, výskytu infekčního onemocnění v dětských kolektivech, výskytu švábovitého hmyzu a potkanů.

Tabulka: Podněty a oznámení dle okresů

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Celkem
Počet podnětů	4	4	1	2	2	13

Sankce

V roce 2013 nebyly uloženy.

Specifické činnosti oboru**Opatření proti šíření infekčních onemocnění fyzickými osobami, které vylučují choroboplodné zárodky**

V roce 2013 bylo do celostátního registru EPIDAT hlášeno celkem 7966 infekčních onemocnění - z toho u 3950 mužů a u 4016 žen (Hradec Králové - 2310, Jičín - 1352, Náchod - 1700, Rychnov nad Kněžnou - 889, Trutnov - 1715), tzn. pokles o 5% ve srovnání s rokem 2012, kdy bylo vykázáno 8405 infekčních onemocnění (Hradec Králové, - 2256, Jičín - 1158, Náchod - 1539, Rychnov nad Kněžnou - 1106, Trutnov - 2346). Mírné snížení počtu všech vykázaných případů souvisí jistě také s poklesem výskytu onemocnění parotitidou (v roce 2012 jsme vykazovali 325 případů onemocnění a v roce 2013 celkem 122 případů).

Nejvyšší počet hlášených infekčních onemocnění jsme zaznamenali v roce 2013 u onemocnění varicellou (2812 případů) a dále u kampylobakterióz (710 případů) a salmonelóz (632 případů). Dále byly nejvíce zastoupeny virové enteritidy (533 případů). Kampylobakteriózou a salmonelózou onemocněly nejvíce děti ve věku 10 – 14 let, u virových enteritid se k nim ještě v největším počtu zastoupení přidala skupina osob starších 75 let.

V dalším pořadí následovala tato onemocnění: herpes zoster (513 případů), jiné bakteriální enteritidy (436 případů), skarlátina (302 případů), potvrzená chřipka (235 případů), erysipelas (217 případů), lymeská borrelióza (204 případů) atd.

Do celostátního registru tuberkulózy bylo nahlášeno celkem 30 onemocnění tuberkulózou a ostatními mykobakteriázami. V registru pohlavních nemocí bylo vykázáno celkem 39 onemocnění – 27 gonokokových infekcí a 12 případů syfilis.

Celkem bylo provedeno 1486 epidemiologických šetření, z toho 1149 šetření u jednotlivých osob s infekčním onemocněním a 337 šetření v kolektivech s výskytem hromadných infekcí. V rámci těchto epidemiologických šetření bylo provedeno dohromady 266 odběrů biologického materiálu.

V roce 2013 bylo v Královéhradeckém kraji zaevidováno také 5 epidemických výskytů, které proběhly v okresech Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov v souvislosti s onemocněním salmonelózou a akutní gastroenteritidou virového a nespecifického původu.

V souvislosti s HIV (Human Immunodeficiency Virus) pozitivitou potvrzenou v Národní referenční laboratoři bylo uskutečněno celkem 6 epidemiologických šetření (z toho u 3 mužů a 3 žen). Ve 4 případech se jednalo o české občany, ve 2 případech o cizí státní příslušníky. Ve všech případech se v anamnéze potvrdilo rizikové chování nemocných.

Tabulka: Epidemiologická šetření

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Celkem
počet epidemiologických šetření (sporadické a rodinné výskyty)	472	142	217	56	262	1149
počet odběrů biologického materiálu při epidemiologickém šetření v ohnisku	0	46	0	0	0	46

Epidemické výskyty						
počet epidemických výskytů	3	0	0	1	1	5
počet kontrol – šetření	268	0	0	43	26	337
počet odběrů biologického materiálu	212	0	0	7	1	220
počet zpracovaných závěrečných zpráv	3	0	0	1	1	5

Na základě provedených epidemiologických šetření bylo vydáno celkem 422 rozhodnutí osobám podezřelým z nákazy k zajištění potřebných protiepidemických opatření, 320 osobám byl nařízen lékařský dohled. Dále bylo vydáno také celkem 11 nařízení o karanténě. V souvislosti s poraněním předmětem kontaminovaným biologickým materiálem bylo zajišťováno celkem 89 osob – z toho 61 zdravotníků a 28 osob při poranění mimo zdravotnictví.

Tabulka: Vydaná rozhodnutí v souvislosti s epidemiologickým šetřením

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Celkem
počet vydaných rozhodnutí celkem	166	76	43	24	113	422
lékařský dohled	126	60	38	12	84	320
opatření k předcházení vzniku infekčních onemocnění	166	76	43	24	113	422
povinnost podrobit se léčení infekčních onemocnění	1	0	0	0	0	1
jiné (i DDD), (zák. 258/2000 Sb.)	0	2	0	0	0	2
vyhledání osob s infekčním onemocněním (TBC, PN, HIV/AIDS), (§8, odst. 1, zák. 141/1961 Sb.)	7	0	0	0	4	11

Surveillance akutních respiračních infekcí (ARI) a chřipky (ILI) dle vyhlášky č. 473/2008 Sb.

V Královéhradeckém kraji měla sezóna ARI 2012/13 spíše klidný průběh. Nejvyšší celková nemocnost ARI/ILI byla v souladu s epidemiologickou situací v ČR zaznamenána koncem ledna a začátkem února 2013. Ke kulminaci došlo zejména ve 4. a 5. kt. – epidemický výskyt respiračních onemocnění s překročením hraničního prahu epidemie (1600 onemocnění /100 000 obyvatel).

Ve 4. kt. bylo v Královéhradeckém kraji hlášeno celkem 1972 nemocných akutními respiračními infekcemi a chřipkou v přepočtu na 100 000 obyvatel. K nárůstu nemocnosti došlo v tu dobu ve všech věkových skupinách (nejvyšší nemocnost byla zaznamenána na Rychnovsku a Jičínku, naopak nejméně nemocných bylo hlášeno z Hradecka). V tomto období byla situace v rámci kraje hodnocena jako plošná epidemie.

V celkem 7 zařízeních kraje (zdravotnická zařízení, zařízení sociální péče a školská zařízení – zejména na Hradecku a Rychnovsku) došlo po konzultaci s protiepidemickým oddělením a v návaznosti na aktuální epidemiologickou situaci k zákazu návštěv a k uzavření školy.

Na základě surveillance chřipky a dalších respiračních viróz bylo zajištěno celkem 34 odběrů biologického materiálu u pacientů s akutní respirační infekcí, které byly zpracovány v Národní referenční laboratoři Praha.

V chřipkové sezóně 2012/13 bylo zaznamenáno celkem 81 klinicky závažných případů onemocnění chřipkou (37 mužů a 44 žen). V 7 případech (3 muži a 4 ženy) došlo k úmrtí u osob průměrného věku 72 let.

Kontrola proočkovanosti

V celém Královéhradeckém kraji byla provedena administrativní kontrola proočkovanosti proti spalničkám, příušnicím, zarděnkám, záškrtu, tetanu, dávivému kašli, dětské obrně, virové hepatitidě B, invazivnímu onemocnění způsobenému původcem *Haemophilus influenzae b*.

Kontrola proběhla ve všech ordinacích praktických dětských lékařů dle pokynu hlavního hygienika ČR, předmětem kontroly byla proočkovanost u dětí s příjmením začínající písmenem „Z“ k datu 31.12.2012.

Současně s administrativní kontrolou proočkovanosti bylo v ordinacích praktických dětských lékařů kontrolováno očkování rotavirovou vakcínou a selektivní BCG vakcinace (vakcinace očkování živou atenuovanou vakcínou s Bacillus Calmette-Guérin) u dětí narozených v roce 2012 (od 1.1.2012 do 30.6.2012). V rámci kontroly selektivní BCG primovakcinace byla provedena kontrola také ve 4 kalmetizačních centrech (Hradec Králové, Jičín a Trutnov).

V rámci státního zdravotního dozoru byla v 52 zdravotnických zařízeních a v zařízeních sociálních služeb provedena kontrola proočkovanosti proti invazivním pneumokokovým onemocněním.

Dále byla provedena celkem 3 epidemiologická šetření v souvislosti s odmítáním očkování dle §46 odst. 1 a 4 zák. č. 258/2000 Sb.

Tabulka: Problematika očkování

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	CELKEM
kontrola povinnosti podrobit se očkování	0	1	0	0	0	1
šetření v případě odmítnutí očkování	0	2	0	0	1	3
kontrola proočkovanosti dle metodiky MZ ČR	48	31	35	28	38	180

Další činnosti

Hodnocení epidemiologické situace

V souladu s § 82 odst. 2 písm. r) – t) zákona č. 258/2000 Sb. byl protiepidemickým odborem prováděn sběr dat pro monitoring vybraných nákaz, zajištěno jejich pravidelné hlášení, případně koordinace programů.

V rámci hodnocení epidemiologické situace bylo vytvořeno celkem 813 zpráv (týdenní, měsíční, roční, mimořádné).

V jednotlivých lokalitách kraje byl prováděn týdenní monitoring vybraných infekcí a sběr souhrnných informací o aktuální epidemiologické situaci.

Na základě jednotlivých surveillance programů byl prováděn monitoring akutních chabých paréz invazivních pneumokokových onemocnění, tuberkulózy a pohlavních nákaz včetně chlamydií.

Dále jsou měsíčně vyhotovovány zprávy pro praktické lékaře, které informují o epidemiologické situaci a aktualitách v oboru epidemiologie.

Podle údajů Národní referenční laboratoře pro AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome) Státního zdravotního ústavu Praha je měsíčně uveřejňován přehled geografické distribuce počtů HIV infikovaných osob a pacientů s AIDS na internetových stránkách KHS.

V rámci povodní byl zajištěn v červnu 2013 výjezd a monitoring výskytu komárů po povodních, byly prováděny telefonické konzultace určené zejména lékařům v rizikových oblastech (Stará Paka, Kopidlno, Nový Bydžov, Hostinné, Rudník, Svoboda nad Úpou, Pec pod Sněžkou, Horní Maršov).

V rámci spolupráce s Krajskou veterinární správou Státní veterinární správy pro Královéhradecký kraj bylo předáno celkem 9 informací o významných rizicích infekce.

Metodická a výchovná činnost

Zdraví je základní společenskou i ekonomickou hodnotou. Dobré zdraví je nesmírně důležité nejen pro ekonomický a sociální rozvoj celé společnosti, ale má zásadní význam pro každého jednotlivce, pro rodiny i všechny společenské skupiny. Mění se životní styl, životní podmínky, globalizace a migrace obyvatel přináší i zvýšené riziko infekčních onemocnění, výskyt nových infekcí a znovu se objevujících, již dříve potlačených infekcí, stejně tak jako nárůst vnímavých skupin obyvatelstva. Právě také v této souvislosti se činnosti a aktivity protiepidemického odboru uplatňují i na regionální úrovni Královéhradeckého kraje s cílem organizovat prevenci a kontrolu přenosu infekčních onemocnění, snižovat zejména jejich šíření, včetně předčasných úmrtí, kterým lze předcházet účelnými a cílenými protiepidemickými opatřeními.

V rámci našeho kraje se podílíme také na krizové připravenosti, průběžně se hodnotí aktuální epidemiologická situace se snahou zajistit vhodnou reakci při případné závažné mimořádné epidemiologické situaci.

Ve spolupráci se zdravotnickými zařízeními se podílíme také na zajišťování a organizaci systému surveillance infekcí spojených se zdravotní péčí na lokální úrovni našeho kraje. Průběžně spolupracujeme se zdravotnickými zařízeními také v oblasti koordinace jejich metodických postupů, v oblasti prevence a kontroly infekcí včetně návaznosti na související legislativu.

Spolupráce se zdravotnickými a školními zařízeními v Královéhradeckém kraji, s občanskými sdruženími ROMODROM, SALINGER a s jinými institucemi (Magistrát města Hradec Králové, domovy důchodců, zařízení sociálních služeb aj.) - problematika předcházení infekčním onemocněním, nemocničním nákazám aj.

Písemné i telefonické odpovědi na dotazy odborníků, občanů i masmedií – prevence a problematika nákaz s infekční etiologií atd.

Jednotlivými územními pracovišti jsou pravidelně vypracovávány a zasílány zprávy pro praktické lékaře (aktuální epidemiologická problematika infekčních chorob – prevence). V roce 2013 se uskutečnily návštěvy praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost k prohloubení spolupráce se zdravotnickými pracovníky v linii prvního kontaktu, kde byly předány informace o aktuální epidemiologické situaci v Královéhradeckém kraji.

V rámci edukace praktických i dětských lékařů byly uspořádány odborné semináře (na krajské i okresní úrovni), kde byli dotyční seznámeni s aktuální epidemiologickou situací v kraji.

Odbor hygieny výživy

Popis činnosti

Odbor hygieny výživy patří spolu s ostatními hygienickými obory mezi obory lékařské, které se zabývají primární prevencí. Kompetence v oblasti dozoru nad potravinami jsou rozděleny mezi jednotlivé dozorové orgány. Primárním cílem dozoru KHS je ochrana veřejného zdraví, která v této oblasti spočívá v uvádění zdravotně nezávadných pokrmů na trh. Na regionální úrovni odbor hygieny výživy řídí, plánuje, organizuje a provádí státní zdravotní dozor v oblasti veřejného stravování v souladu s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v souladu s kompetencemi vymezenými zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů a v souladu se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 634“).

Připravuje podklady pro rozhodování ve věcech upravených zvláštními právními předpisy, které se dotýkají zájmů chráněných orgánem ochrany veřejného zdraví, a vydává v těchto věcech stanoviska, účastní se řízení podle stavebního zákona, provádí šetření alimentárních nákaz v provozovnách, v nichž jsou vykonávány činnosti epidemiologicky závažné při výrobě a uvádění potravin na trh, zajišťuje úkoly vyplývající z oznámení zdravotně závadných potravin obdržených prostřednictvím systému RASFF (Rapid Alert System for Food Feedstuffs) v provozovnách stravovacích služeb, poskytuje informace o zdravotně závadných potravinách a pokrmech. Zajišťuje provedení opatření hlavního hygienika ČR na úseku potravin a pokrmů.

Dále odbor hygieny výživy vede správní řízení v případech zjištění porušení povinností osob v oblasti výkonu státního zdravotního dozoru, zajišťuje vzdělávání pracovníků oboru, realizuje informační systém na regionální úrovni a kontroluje dodržování zákazu kouření podle zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Preventivní dozor

V rámci kraje bylo vydáno celkem 399 stanovisek podle § 77 zákona. K projektovým dokumentacím pro stavební řízení bylo vydáno 123 souhlasných a 15 nesouhlasných stanovisek, ke změně v užívání stavby bylo vydáno 100 souhlasných a 6 nesouhlasných stanovisek a k užívání staveb bylo vydáno 150 souhlasných a 5 nesouhlasných stanovisek. Výzva k doplnění podkladů byla vydána 22x.

Tabulka: Počty výkonů v preventivním hygienickém dozoru

Druh výkonu	Celkem	Souhlas	Nesouhlas
Závazné stanovisko k projektové dokumentaci pro stavební řízení	138	123	15
Závazné stanovisko k projektové dokumentaci změny v užívání	106	100	6
Závazné stanovisko k užívání stavby	155	150	5
CELKEM	399	373	26

Státní zdravotní dozor

V roce 2013 bylo provedeno celkem 1321 kontrol, přičemž v kraji je registrováno 3657 provozoven. Z počtu provedených kontrol bylo 839 plánovaných (státní zdravotní dozor + regionální), 174 kontrol opakovaných z důvodu prověření, zda byly odstraněny závady, 110 kontrol bylo provedeno cíleně na základě podnětů spotřebitelů, 15 kontrol souviselo s podezřením na výskyt alimentárního onemocnění spotřebitelů, 87 kontrol bylo provedeno na základě hlášení do systému RASFF a 96 kontrol bylo provedeno na základě úkolů hlavního hygienika ČR. Kontrolní plán byl překročen o 2 %, což bylo způsobeno tím, že jako celostátní prioritní oblasti výkonu státního zdravotního dozoru byly kromě jiného určeny provozovny stravovacích služeb poskytující rychlé občerstvení, v nichž je jednodušší kulinářská úprava pokrmů a nenáročná technologie.

Tabulka: Typy kontrol a jejich počty

Typ kontroly	Počet provedených kontrol	Počet odebraných vzorků
Kontrola v rámci SZD	755	11
Kontrola plánovaná specifická - regionální	84	17
Opakovaná k prověření odstranění závad	174	12
Cílená na základě podnětů spotřebitelů	110	50
Cílená v souvislosti s výskytem či podezřením na alimentární onemocnění	15	42
Cílená na základě hlášení RASFF	87	11
Cílená na základě úkolů hlavního hygienika ČR	96	80
Celkem kontrol	1321	223

Závady jsou nejčastěji zjišťovány ve vyvařujících restauracích, provozovnách s občerstvením, ať již pevných nebo mobilních, a také v pivnicích, viz následující tabulka.

Tabulka: Počty závad dle typu dozorované provozovny

Typ provozovny	Kontroly	Provozovny	Vydaná opatření	Počet sankcí	Výše sankcí	Vzorky
stravování veřejné (otevřené)	645	451	34	241	718500	89
stravování závodní (uzavřené)	56	44	2	14	75500	17
bez konzumace (rozvoz či jiný způsob expedice pokrmů)	2	2	0	0	0	0
stravování VŠ, menzy	1	1	0	0	0	0
stánky pevné	141	123	6	33	67000	28
otevřený typ – bez výroby pokrmů (pivnice, bary, herny...)	181	154	12	44	138500	34
uzavřený typ např. výdejny pokrmů	41	38	0	3	2000	0
nemocnice, zdravotnická zařízení, lázeňské stravování	24	23	0	3	3000	0
ústavy sociální péče	10	9	0	1	1000	0
domovy důchodců a penziony pro důchodce	37	36	0	1	500	0

pečovatelské služby, ostatní sociální služby	12	12	0	0	0	0
prodejny potravin s občerstvením	76	70	1	11	50000	15
prodejny potravin uzavřeného typu - kantýny	14	13	0	1	1000	0
stánky mobilní	65	62	2	15	36500	16
pulty, vozíky	1	1	0	0	0	5
cukrářské výroby	2	2	0	0	0	5
jiné	13	12	0	1	3000	14
Celkem	1321	1053	57	368	1096500	223

Stavebně technický stav neodpovídal v 45 % provozoven stravovacích služeb, závady v zavedení kontrolních postupů – systému tzv. kritických bodů (HACCP - Hazard analysis and critical control points) byly prokázány v 43 % provozoven, ve 32 % byly zjištěny závady v uvádění pokrmů do oběhu, požadavky na zařízení nebyly dodrženy v 30 % provozoven, v dodržování postupů HACCP byly zjištěny závady ve 29 % provozoven, v 25% provozoven byly prokázány závady v dodržování provozní hygieny, v dodržování skladovacích podmínek potravin a v proškolení potravinářů, ve 23 % provozoven byly prokázány závady v technologických postupech při přípravě pokrmů, v 18 % provozoven byly prokázány závady v dodržování záručních dob a v 17 % provozoven byly zjištěny závady v přípravě a podávání zmrzliny. Pokud jde o stavebně technický stav, situace je dána zejména tím, že se provozovatelé v objektech střídají, provozovny mají pronajaty a závady zdůvodňují nedostatkem finančních prostředků nebo nezájmem majitelů objektů provést odpovídající úpravy. Ostatní jmenované závady jsou z velké míry způsobeny neznalostí legislativy. Někteří provozovatelé stravovacích služeb neznají platnou legislativu v oblasti potravinového práva a ani mnohdy nemají snahu se s právními předpisy seznámit. Jako zásadní se jeví skutečnost, že již v odborných školách není dostatečně dbáno na výuku správné výrobní a technologické praxe a absolventi těchto škol nemají ani základní znalosti potravinového práva. Také vydání živnostenského listu pro hostinskou živnost není podmíněno znalostmi oboru.

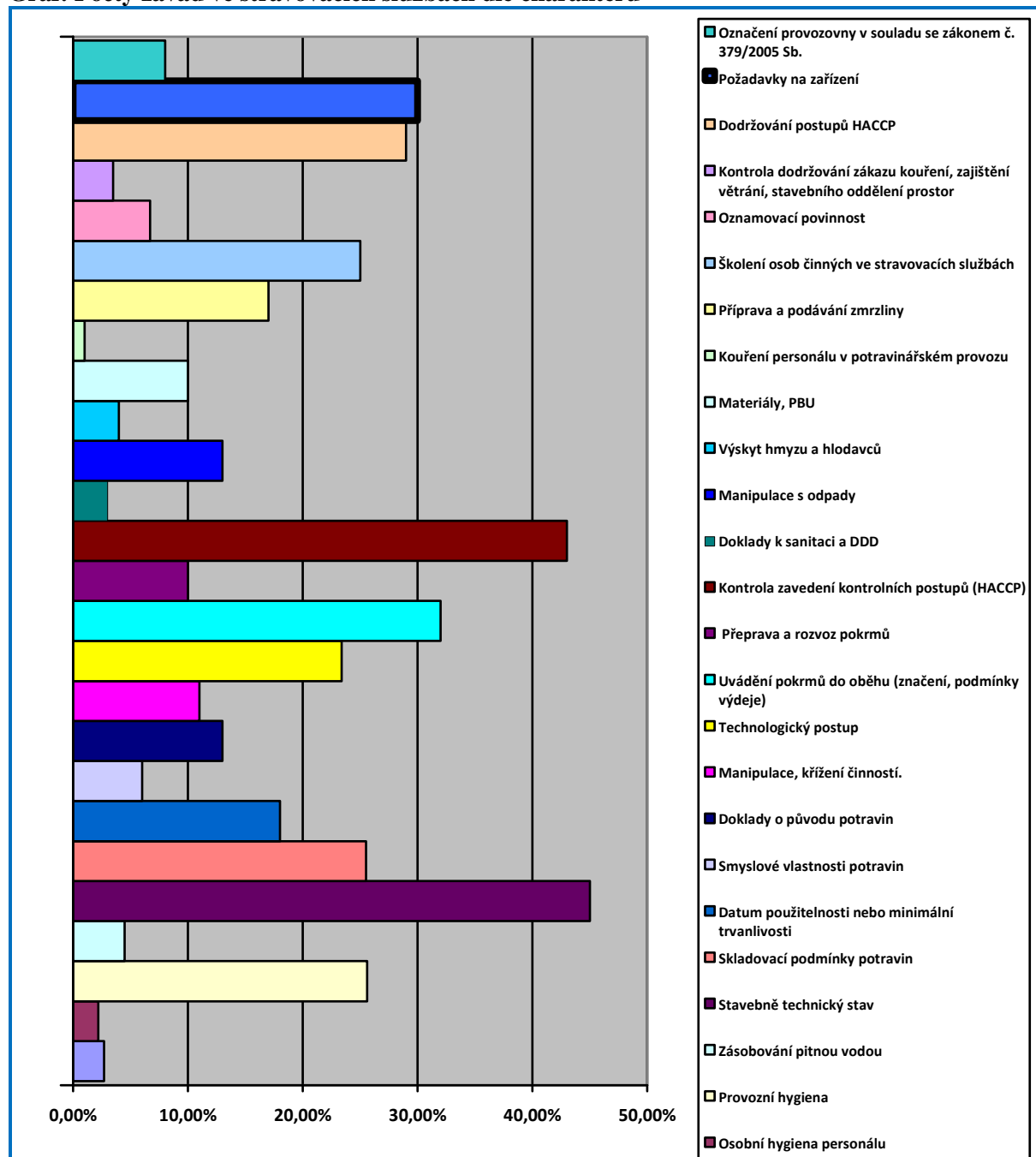
Tabulka: Počty závad dle jejich charakteru

Parametry/závady	Počet kontrol sledovaných parametrů	% zjištěných závad v daném parametru
Zdravotní průkazy	843	2,7%
Osobní hygiena personálu	946	2,2%
Provozní hygiena	1060	25,6%
Zásobování pitnou vodou	510	4,5%
Stavebně technický stav	851	45%
Skladovací podmínky potravin	977	25,5%
Datum použitelnosti nebo minimální trvanlivosti	952	18%
Smyslové vlastnosti potravin	421	6%
Doklady o původu potravin	917	13%
Manipulace, křížení činností	735	11%
Technologický postup	243	23,4%
Uvádění pokrmů do oběhu (značení, podmínky výdeje)	616	32%
Přeprava a rozvoz pokrmů	28	10%
Kontrola zavedení kontrolních postupů (HACCP)	948	43%
Doklady k sanitaci a DDD	62	3%
Manipulace s odpady	763	13%
Výskyt hmyzu a hlodavců	416	4%
Materiály, PBU	28	10%

Kouření personálu v potravinářském provozu	470	1%
Příprava a podávání zmrzliny	47	17%
Školení osob činných ve stravovacích službách	302	25%
Oznamovací povinnost	490	6,7%
Kontrola dodržování zákazu kouření, zajištění větrání, stavebního oddělení prostor	141	3,5%
Dodržování postupů HACCP	450	29%
Požadavky na zařízení	435	30%
Označení provozovny dle zákona č. 379/2005 Sb.	339	8%

Graf: Počty závad ve stravovacích službách dle charakteru

V případě prokázání závažných nedostatků bylo uloženo 57 opatření. 30 z nich se týkalo pozastavení výkonu činnosti, 2 pozastavení uvedení potravin na trh, 1x bylo nařízeno uzavření provozovny, v 1 případě v souvislosti s alimentární nákazou strážníků byla provozovateli závodní kuchyně uložena opatření podle nařízení ES č.882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat a ve 23 případech byl vydán zákaz uvádět na trh lihoviny, které nebyly provázeny patřičnými doklady, přičemž laboratorní analýzou byl prokázán nižší obsah etanolu, než deklaroval výrobce, a to podle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků.

Vzorky

V rámci státního zdravotního dozoru bylo odebráno 223 vzorků. Z tohoto počtu bylo 176 vzorků potravin a 47 stěrů z prostředí.

Mikrobiologická závadnost byla prokázána u 25 vzorků (14,5%), chemická kontaminace u 7 vzorků (3,9%) a sensoricky neodpovídalo 6 vzorků potravin (3,5%). V případě mikrobiologické závadnosti se jednalo zejména o vzorky zmrzlin, ledových tříští (15 vzorků) a vzorky odebrané v souvislosti s podněty spotřebitelů, např. ovčí sýr, který byl odebrán na farmářských trzích v souvislosti s podnětem spotřebitele. Chemicky a sensoricky neodpovídaly vzorky nápojů, zejména lihovin. Stěry byly odebrány v souvislosti s podezřením na stafylokokovou enterotoxikózu strážníků závodní kuchyně a prokázaly v prostředí závodní kuchyně výskyt koagulázopozitivních stafylokoků na technologickém zařízení kuchyně. Tyto bakterie byly následně vykultivovány i v biologickém materiálu zaměstnanců kuchyně a v této souvislosti byla nařízena protiepidemická opatření.

Řešené podněty a oznámení

V roce 2013 odbor hygieny výživy šetřil 138 podnětů spotřebitelů, což představuje 51% všech podnětů podaných na KHS. Podněty se týkaly zejména pochybností občanů o dodržování hygienických podmínek v restauracích a barech, technologicky nevhodně či chybně upravených pokrmů, špatné provozní hygieny, v některých případech byly udávány zdravotní obtíže po požití konkrétních pokrmů konzumovaných v restauracích. V těchto případech však bylo obtížné oprávněnost podnětů potvrdit či vyvrátit, neboť zdravotní obtíže byly udávány s časovým zpožděním až několika dnů, čímž bylo cílené šetření značně ztíženo. Dále se podněty týkaly nedostatečného odvětrání kuchyně a v jednom případě byl řešen nepovolený provoz baru současně s hlukem ve spolupráci s oborem hygieny obecné a komunální. Oprávněnost podnětů byla potvrzena v 54 případech, 69x se oprávněnost neprokázala, 10 podnětů bylo postoupeno kompetentním orgánům.

Tabulka: Podněty

ÚP	Oprávněné	Neoprávněné	Postoupené	V řešení	Celkem
HK	17	20	1		38
TU	19	16	1		36
NA	10	16	3		29
RK	5	9	2		16
JC	3	8	3		14
Celkem	54	69	10	5	138

V souvislosti s podněty spotřebitelů bylo odebráno celkem 50 vzorků, z nichž 9 druhů potravin nevyhovělo požadavkům legislativy.

Jednalo se o tyto potraviny:

Ovčí sýr hrudkový salašnický, který obsahoval nadlimitní obsah E.coli, Božkov vodka, Božkov originál tuzemský, které neměly výrobcem deklarovaný obsah etanolu, točené pivo Krakonoš světlý ležák 12 sensoricky neodpovídalo danému typu výrobku, voda používaná k přípravě nápojů, která nevyhověla v ukazateli počty kolonií při 22 °C a při 36 °C, vanilková zmrzlina, která vykazovala nadlimitní počty Enterobacteriaceae a v tomto ukazateli nevyhověl ani vzorek ledového salátu.

Sankce

V minulém roce bylo uloženo celkem 368 sankcí ve výši 1 096 500 Kč, z toho 206 blokových ve výši 358 000 Kč.

Specifické činnosti oboru

Úkoly hlavního hygienika ČR:

Bezpečnost lihovin nabízených v provozovnách společného stravování

Tento úkol byl vyhlášen z důvodu „metanolové kauzy“, která proběhla na podzim roku 2012. Úkol byl plněn průběžně po celý rok. Za rok bylo zkontrolováno 556 provozoven stravovacích služeb, od vyhlášení úkolu (červen 2013) bylo prověřeno 249 provozoven. V případech, že byla v provozovně zachycena lihovina podezřelá a bez patřičných dokladů, byly odebrány vzorky. Celkem bylo odebráno 62 vzorků lihovin, přičemž v rámci celostátního úkolu šlo o 22 vzorků. Z celkového počtu odebraných vzorků jich nevyhovělo 7 z důvodu zjištění nižšího množství etanolu, než bylo výrobcem deklarováno na obalu. 8x bylo na místě uloženo opatření - zákaz uvádění lihoviny na trh, jejich nabízení nebo vystavování po dobu potřebnou k provedení kontroly podle ustanovení § 7 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Bylo uloženo celkem 10 sankcí za nedoložení sledovatelnosti lihovin. Nejzávažnější nedostatky byly zjištěny na Náchodsku, kdy provozovatel neměl k dispozici patřičné doklady o původu lihovin ani je po opakované urgenci nepředložil a u některých lihovin nebyl schopen ani identifikovat osobu, která mu lihoviny dodala. Kromě sankce uložené ve výši 30 000 Kč byly poznatky z kontroly předány Celnímu úřadu pro Královéhradecký kraj.

Sledování zdravotní nezávadnosti zmrzlin z hlediska mikrobiální kontaminace v zařízeních poskytujících stravovací služby s cílem ověřit bezpečnost zmrzlin

V termínu od 15. 6. 2013 do 1. 10. 2013 bylo prověřeno celkem 32 provozoven stravovacích služeb včetně stánkového prodeje. Bylo odebráno 43 vzorků zmrzlin a ledové tříště. Z tohoto počtu nevyhovělo legislativním požadavkům 14 vzorků zmrzliny a 2 vzorky ledové tříště (37 %). Ve většině případů šlo o výskyt Enterobacteriaceae, v jednom vzorku byly zjištěny koagulázopozitivní stafylokoky v nadlimitním počtu. Tato zjištění svědčí o nedodržování osobní a provozní hygieny při výrobě zmrzlin a zejména o nedostatečné sanitaci technologického zařízení – výrobníků. V případech, kdy byla prokázána zdravotní závadnost zmrzlin, byla vydána opatření spočívající v pozastavení výroby zmrzlin do doby, než bude prokázána bezpečná výroba. Zároveň byla 9 provozovatelům uložena finanční sankce ve výši celkem 18 000 Kč.

Kontrola obsahu polyaromatických uhlovodíků u pokrmů, k jejichž přípravě bylo použito tepelně ošetřené maso nebo tepelně ošetřené masné výrobky, upravené grilováním nebo rožněním, s cílem ověřit bezpečnost pokrmů z hlediska přítomnosti obsahu stanovených polyaromatických uhlovodíků

V termínu od 15. 6. 2013 do 15. 9. 2013 bylo v souladu se stanovenou metodikou prověřeno celkem 15 provozoven a bylo odebráno 15 vzorků různých druhů grilovaného masa a masných výrobků. Všechny vzorky byly vyhovující, nebyla udělena žádná finanční sankce ani žádné opatření.

Regionální úkoly

Ověření bezpečnosti fritovacích olejů

Fritování je jednou z metod tepelné úpravy potravin využívaných v provozovnách stravovacích služeb. Jde o způsob smažení ve vysoké vrstvě tuku. V povrchové vrstvě fritované potraviny dochází k hnědnutí tepelnou přeměnou cukrů a bílkovin. Během fritování se v důsledku probíhající chemických reakcí po určité době v oleji nahromadí degradační produkty, které ohrožují zdravotní nezávadnost smažených potravin. Současně jsou ovlivněny i sensorické vlastnosti potravin (chuť, vůně a textura potravin). Proces je charakterizován změnou struktury triglyceridů. Jako vedlejší produkty jsou vytvářeny volné mastné kyseliny, jejichž obsah se zvyšuje, čím déle se olej používá. Protože často zjišťovanou závadou je používání tzv. „přepáleného oleje“, rozhodli jsme se prověřit kvalitu používaných olejů pomocí chemického rychlotestu 3M „LRSM“, který jako ukazatel snižování kvality oleje využívá koncentrace volných mastných kyselin. Je to metoda orientační, velice rychlá a jednoduchá a na místě ukáže, zda je možné olej dále používat nebo je třeba ho vyměnit. Bylo zkontrolováno celkem 68 olejů ve 46 provozovnách, přičemž 5x byl zjištěn čerstvý olej (7 %), 38x vyhovoval hygienickým požadavkům (56 %), 20x byla doporučena jeho výměna (30 %) a 5x olej vykazoval výrazné známky přepálení (7 %). Ve všech případech, kdy olej nevyhověl hygienickým

požadavkům, provozovatelé přistoupili k dobrovolným opatřením a ihned nevyhovující olej nahradili čerstvým.

Tabulka: Výsledky bezpečnosti fritovacích olejů

Čerstvý olej	Vyhovující kvalita	Doporučená výměna	Nutná výměna
5 vzorků	38 vzorků	20 vzorků	5 vzorků
7 %	56 %	30 %	7 %

S ohledem na výsledky tohoto úkolu bude testování prováděno i v roce 2014.

Ověření bezpečnosti pitné vody zásobující provozovny z vlastních zdrojů (komerční studny)

Úkol byl zaměřen na plnění povinností osob, které vyrábějí pitnou vodu z individuálního zdroje jako součást své podnikatelské činnosti, pro jejíž výkon musí být používána pitná voda dle § 3 zákona. Bylo kontrolováno, zda osoby uvedené v §3 odst. 2 zákona mají schválený provozní řád, zda mají laboratorní protokoly o kontrole vody a dále, zda tyto protokoly předaly v elektronické podobě příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví. Celkem bylo prověřeno 24 provozovatelů, přičemž 3x byly zjištěny závady, které byly v daných termínech odstraněny. Žádnému provozovateli nebylo nutno ukládat opatření nebo zákaz používání vody jako pitné. Provozovatelé, pokud zabezpečují analýzy vzorků vody ze studní, provedou v mnoha případech dezinfekci těsně před odběrem vzorku a výsledek analýzy v mikrobiologických ukazatelích je pak nezávadný. Tento stav sice zabezpečuje alespoň občasné vydezinfikování vody ve studni, ale kontrola samotným provozovatelem neplní svůj účel a neprokazuje, zda voda vyhovuje trvale požadavkům na jakost vody pitné.

Proto se v roce 2014 zaměříme i na odběry vzorků vod ze studní používaných pro výrobu pokrmů.

Ověření bezpečnosti zchlazovaných produktů vlastní výroby

Tento úkol byl stanoven proto, že z výsledků SZD vyplývá opakované nedodržování technologie zchlazování produktů v provozovnách vyrábějících pokrmy. Bylo prověřeno 24 provozoven společného stravování a odebráno 17 vzorků zchlazených produktů (těstoviny, houskové knedlíky, porcovaná zchlazená masa, pokrmy z brambor apod.) Všechny odebrané vzorky ve sledovaných ukazatelích vyhověly platné legislativě.

RASFF (Rapid Alert System for Food Feedstuffs)

V rámci systému RASFF byla v roce 2013 šetřena tato hlášení:

Prokázání přítomnosti koňského masa v masových výrobcích

Jednalo se o potraviny dodané do provozoven stravovacích služeb zejména v mletém stavu, které byly dále použity při výrobě pokrmů (masové kuličky, lasagne, hamburgery). Na základě podezření na falšování hovězího masa masem koňským bylo cíleně prověřeno celkem 47 provozoven stravovacích služeb a odebráno 11 vzorků. Ani v jednom vzorku nebyla koňská DNA prokázána.

Nezajištění sledovatelnosti dodávek masa firmou Wiljo Imrt Export z Nizozemí

Bylo prověřeno celkem 65 provozoven, maso se již na provozovnách nevyskytovalo.

Přítomnost Carbendazimu v čerstvých žampionech z Polska

Bylo prověřeno celkem 14 provozoven. Vzhledem k tomu, že se jednalo o pozdní hlášení a jeho předmětem byly čerstvé houby s krátkou dobou použitelnosti, nebyly již žampiony v provozovnách zachyceny.

Nadlimitní obsah sulfadiazínu ve vepřovém mase z Belgie

Byly prověřeny celkem 4 provozovny. V žádné provozovně nebylo výše uvedené vepřové maso nalezeno.

Další činnosti

Odbor hygieny výživy spolupracuje s ostatními dozorovými orgány, a to zejména v případech, kdy se kompetence prolínají (Státní veterinární správa, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekce, Česká obchodní inspekce, živnostenské úřady). V ojedinělých případech provádíme i společně státní zdravotní dozor, jako např. při šetření podezření na alimentární nákazu spotřebitele po požití piškotů. V tomto případě byl proveden oběma institucemi státní zdravotní dozor ve výrobním závodě a proběhlo společné jednání o koordinaci postupu a závěrech šetření. Dále probíhá spolupráce

s Celním úřadem pro Královéhradecký kraj, a to ve věci šetření lihovin. Tato spolupráce již započala v období „metanolové kauzy“ v roce 2012 a pokračuje společnými kontrolami zejména v příhraničních oblastech.

Hygiena předmětů běžného užívání (PBU)

Orgány ochrany veřejného zdraví v souladu s kompetencemi vymezenými v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vykonávají úřední kontroly v sektoru materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami, kosmetických přípravků a hraček a výrobků určených pro děti ve věku do 3 let. Výkon státního zdravotního dozoru je realizován jak u výrobců, dovozců, tak i u distributorů materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami, kosmetických přípravků, hraček a výrobků určených pro děti ve věku do 3 let. Výkon dozoru je prováděn 13 krajskými hygienickými stanicemi a Hygienickou stanicí hlavního města Prahy, které jsou samostatnými správními úřady, a jsou řízeny Ministerstvem zdravotnictví ČR.

Popis činnosti

Vykonává státní zdravotní dozor nad předměty běžného užívání a specializované činnosti v ochraně veřejného zdraví v oblasti PBU. Provádí hodnocení zdravotních rizik. Podílí se na vytváření informačního systému včetně jeho analytických aplikací, který zajišťuje zpracování, přenos, uchovávání a vytěžování dat z oblasti PBU.

Plnění kontrolního plánu

V kontrolním plánu byly stanoveny jednak celostátní prioritní oblasti výkonu státního zdravotního dozoru a jednak krajské – regionální prioritní oblasti výkonu SZD. Jako celostátní priority byly v roce 2013 určeny kontroly výrobců kosmetických přípravků a kontroly výrobců materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami, s důrazem na kontroly dodržování pravidel tzv. správné výrobní praxe ve výrobním procesu. V případě těchto kontrol správné výrobní praxe byl v roce 2013 dokončen první čtyřletý cyklus. Jako regionální priority byly pro rok 2013 určeny kontroly nad dovozci materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami a nad dovozci kosmetických přípravků, se zvláštním zaměřením na kontrolu plnění všech povinností dovozců, kontrolu označování dovážených výrobků. Zvláštní pozornost byla v rámci regionálních priorit věnována kontrolám dodržování požadavků Nařízení EU č. 284/2011, které se vztahuje k dovozům plastového kuchyňského náčiní a nádobí z Číny a Hongkongu. Další oblasti výkonu státního zdravotního dozoru nebyly v kontrolním plánu pro r. 2013 určeny pevně danou procentuální četností kontrol, nýbrž rozložení a četnost kontrol v dalších dozorovaných oblastech a kompetencích určila přímo KHS na základě místních poznatků a zkušeností. Důraz při výkonu SZD byl kladen více na kvalitu a komplexnost provedených kontrol, než na jejich kvantitu.

Celkem bylo oddělením předmětů běžného užívání v roce 2013 provedeno 189 kontrol v oblasti dozoru nad hračkami, výrobky pro děti do 3 let, kosmetickými přípravky a výrobky přicházejícími do styku s potravinami u výrobců, distributorů, dovozců i v distribuční síti (vykázaných v plnění kontrolního plánu a evidovaných v Registr PBU), což znamená splnění kontrolního plánu na 100 %. Navíc bylo kromě těchto plánovaných dozorů vykonáno 122 kontrol na základě šetření v rámci systémů rychlého varování RAPEX (Rapid Alert System for Non-Food Products) a RASFF (Rapid Alert System for Food Feedstuffs). Celkem bylo odebráno 31 vzorků, z nichž 4, tj. 13 %, byly závadné.

Hračky – distribuční síť: provedeno 42 kontrol

Výrobky pro děti do 3 let – výrobci: provedeno 8 kontrol

Výrobky pro děti do 3 let – distribuční síť: provedeno 33 kontrol

Kosmetické přípravky – výrobci: provedeno 10 kontrol

Kosmetické přípravky – dovozci: provedeny 3 kontroly

Kosmetické přípravky – distribuční síť: provedeno 41 kontrol

Výrobky přicházející do styku s potravinami – výrobci: provedeno 16 kontrol

Výrobky přicházející do styku s potravinami – dovozci: provedeno 7 kontrol

Výrobky přicházející do styku s potravinami – distribuční síť: provedeno 29 kontrol

Vzorky

V roce 2013 bylo odebráno celkem 31 vzorků PBU, z nichž 4, tj. 13 %, byly závadné.

Výrobky určené pro styk s potravinami: odebráno 25 vzorků, vyhovělo 25, nevyhovělo 0.

Kosmetické přípravky: odebrán 1 vzorek, vyhověl 0, nevyhověl 1 – uložena sankce + závazný pokyn k odstranění nedostatků – kontrola receptur a technologie výroby

Hračky: odebráno 5 vzorků, vyhověly 2, nevyhověly 3 – uloženy sankce + zákaz uvádění nebezpečných výrobků na trh

Komentář k odebíraným vzorkům:

Kosmetické prostředky

V oblasti kosmetických prostředků byl v roce 2013 odebrán 1 vzorek, který byl vyhodnocen jako nevyhovující požadavkům Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kosmetických přípravcích ve spojení s Doporučením Komise o účinnosti prostředků na ochranu proti slunečnímu záření a o uváděných tvrzeních, která s nimi souvisí.

Jednalo se o došetření podnětu spotřebitele, který se týkal opalovacího krému, jehož výsledky potvrdily rozpor ve výrobcem deklarované a skutečné výši ochrany proti slunečnímu záření. Toto poměrně závažné zjištění vedlo k následnému komplexnímu řešení veškerého sortimentu tzv. „opalovací kosmetiky“ daného výrobce, kdy byl výrobce donucen provést hloubkovou kontrolu všech receptur i výrobních technologií plného sortimentu „opalovací kosmetiky“ a doložit krajské hygienické stanici aktuální zprávy o bezpečnosti vyráběných kosmetických přípravků, s cílem v následující sezóně uvádět na trh již pouze výrobky bezpečné pro lidské zdraví.

Výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmy

V oblasti předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami bylo v roce 2013 odebráno 25 vzorků, z toho všechny vzorky byly vyhodnoceny jako vyhovující.

Ve srovnání s r. 2012 nedošlo k významnému navýšení či ponížení počtu odebraných vzorků materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami, trend lze považovat za vyrovnaný a pozornost věnovaná této dozorové oblasti v Královéhradeckém kraji je i nadále soustavná, a to zejména v případě dovozců – tedy podnikatelských subjektů, kteří se zabývají obchodováním tohoto sortimentu zboží se zeměmi mimo EU.

Hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let

V oblasti hraček bylo v roce 2013 odebráno 5 vzorků, z nichž 3 byly vyhodnoceny jako nevyhovující.

Jednalo se o cílené odběry plastových panenek s měkčenými částmi na základě pokynu hlavního hygienika. Riziko u nevyhovujících výrobků bylo chemické povahy. Jednalo se o průkaz vybraných druhů ftalátů v měkčených částech panenek v množství významně převyšujícím hodnotu přípustnou dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 REACH.

Řešené podněty a oznámení

V roce 2013 bylo v oboru předmětů běžného užívání evidováno a šetřeno 11 podnětů, z nichž 1 byl anonymní. 4 podněty lze považovat za oprávněné, u ostatních nelze oprávněnost jednoznačně potvrdit či vyvrátit.

Celkem 3 podněty se týkaly materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami, a to zejména ovlivňování sensorických vlastností potravin či pokrmu, event. podezření ze zdravotní závadnosti konkrétního materiálu. Oprávněnost byla šetřením potvrzena pouze v případě jednoho podnětu. Další 8 podnětů se týkalo kosmetických prostředků, z nichž pouze tři byly hodnoceny jako oprávněné, týkaly se porušení povinností stanovených zákonem č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s vyhláškou č. 448/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, konkrétně závad v označování kosmetických prostředků, event. prokazatelně použitých nekalých obchodních praktik.

V oblasti podávání a řešení podnětů je zaznamenáván mírně narůstající trend požadování pomoci v řešení neúspěšných soukromoprávních nároků spotřebitelů, např. s reklamací zakoupeného zboží. Dalším intenzivně narůstajícím trendem jsou podněty týkající se používání nekalých obchodních praktik ze strany obchodníků, jejich průkaznost je velice obtížná a zatěžující. Podstatou těchto podnětů je jen málokdy riziko ohrožení veřejného zdraví.

Sankce

V roce 2013 bylo uloženo celkem 6 sankcí v celkové výši 30.000,- Kč. 3 sankce byly uloženy dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, 1 sankce podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů a 2 sankce dle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Specifické činnosti oboru

Cílené úkoly – pokyny hlavního hygienika ČR

V roce 2013 byly v Královéhradeckém kraji realizovány 2 pokyny hlavního hygienika ČR, a to:

K provedení cíleného státního zdravotního dozoru zaměřeného na **zdravotní rizika spojená s používáním plastového kuchyňského nádobí a náčiní**.

K provedení společného cíleného dozoru s orgány celní správy zaměřeného na **zdravotní rizika vybraného druhu hraček vyrobeného nebo dodaného ze zemí mimo Evropskou unii**, konkrétně na hračky – panenky s měkčenými částmi, které jsou do České republiky dováženy z Číny, nebo jsou zasílány přes Čínu.

V rámci prvního úkolu byly odebrány celkem 4 vzorky – 2 vzorky polyamidového kuchyňského náčiní a 2 vzorky melaminového kuchyňského náčiní a nádobí.

Co se týče vzorků z materiálu melamin, v souladu s metodikou pokynu hlavního hygienika bylo v rámci výkonu státního zdravotního dozoru zjišťováno období uvedení těchto výrobků na trh v ČR, vzhledem k úpravě specifického migračního limitu pro melamin vztahující se k výrobkům uvedeným na trh po 1. lednu 2013. U kontrolovaných výrobků z materiálu melamin nebyla shledána žádná porušení platných právních předpisů, všechny povinnosti byly splněny. Oba testované vzorky vyhověly v rozsahu všech požadovaných laboratorních vyšetření požadavkům platných právních předpisů, výsledky vyšetření prokázaly zdravotní nezávadnost testovaných vzorků ve všech sledovaných parametrech. Co se týče vyhodnocení požadavků na označování a na průvodní dokumentaci, u kontrolovaných výrobků nebyly shledány žádné nedostatky ani závady.

Co se týče vzorků z materiálu polyamid, ani u těchto kontrolovaných výrobků nebyla shledána žádná porušení platných právních předpisů, všechny povinnosti byly splněny. Oba testované vzorky vyhověly v rozsahu všech požadovaných laboratorních vyšetření požadavkům platných právních předpisů, výsledky vyšetření prokázaly zdravotní nezávadnost testovaných vzorků ve všech sledovaných parametrech. Co se týče vyhodnocení požadavků na označování a na průvodní dokumentaci, u kontrolovaných výrobků rovněž nebyly shledány žádné nedostatky ani závady.

Předmětem druhého cíleného úkolu bylo provedení státního zdravotního dozoru nad hračkami – panenkami s měkčenými částmi, a to ve spolupráci s orgány celní správy. V této souvislosti bylo laboratorními analýzami prověřováno, zda měkčené součásti panenek neobsahují vybrané ftaláty v rozporu s nejvyšší přípustným množstvím uvedeným v řádcích 51 a 52 přílohy XVII nařízení (ES) č. 1907/2006 (REACH). Dále byl u všech kontrolovaných panenek doplňkově prověřován způsob označování těchto hraček a na základě dokumentace dokládající původ zboží byla rovněž ověřována sledovatelnost obchodní cesty výrobků.

KHS dle tohoto pokynu hlavního hygienika kontrolovala a odebrala 5 druhů panenek v tržní síti. Výsledky vyšetření pouze u 2 druhů panenek dokumentují zdravotní nezávadnost ve všech sledovaných parametrech, což znamená, že u těchto 2 vzorků hodnota žádného z 6 druhů ftalátů nepřekročila přípustnou hranici 0,1 % hmotnostních, tak jak je stanoveno článkem 67 odst. 1 nařízení ES č. 1907/2006 (REACH) ve spojení s omezením v bodu 51. a 52. přílohy XVII tohoto nařízení.

Co se týče výsledků vyšetření zbývajících 3 druhů panenek, zde bylo zjištěno výrazné překročení přípustného obsahu ftalátů, a to konkrétně DEHP a DBP. Tyto druhy hraček byly Krajskou hygienickou stanicí Královéhradeckého kraje se sídlem v Hradci Králové zhodnoceny jako nevyhovující platným právním předpisům, a následně byly tyto na základě oznámení nevyhovujících výrobků rovněž vyhlášeny Ministerstvem zdravotnictví ČR jako nebezpečné výrobky.

Prodej zdravotně závadných (nebezpečných) druhů hraček byl vyhodnocen jako správní delikt uvedení nebezpečného výrobku na trh dle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obecné bezpečnosti výrobků“) a distributorům nevyhovujících druhů hraček byla za tento správní delikt uložena sankce. Dále bylo distributorům uloženo opatření dle § 7 odst. 1 písm. g) zákona o obecné bezpečnosti výrobků, tj. zákaz

uvádění nebezpečných výrobků na trh. Sankce i opatření byly Krajskou hygienickou stanicí uloženy bez prodlení ihned po ukončení kontrol.

Během výkonu cíleného státního zdravotního dozoru Krajská hygienická stanice dále opakovaně zjistila nedostatky v označování kontrolovaných hraček, zejména chybějící identifikaci výrobce, dovozce či jiné odpovědné osoby. Vzhledem k dozorové kompetenci byla tato kontrolní zjištění postoupena k dalšímu řešení České obchodní inspekci, Inspektorátu pro Královéhradecký a Pardubický kraj.

Kontrolou tzv. „sledovatelnosti obchodní cesty zboží“, tedy na základě dokumentace dokládající původ zboží, byla v jednom případě předložena faktura dodavatele – nedohledatelné společnosti. Toto kontrolní zjištění bylo postoupeno místně příslušnému zdravotenskému odboru k dalšímu šetření.

Krajské úkoly

Jako regionální priority byly pro r. 2013 určeny kontroly nad dovozci materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami a nad dovozci kosmetických přípravků, se zvláštním zaměřením na kontrolu plnění všech povinností dovozců, kontrolu podpůrné dokumentace a označování dovážených výrobků. Zvláštní pozornost byla v rámci regionálních priorit věnována kontrolám dodržování požadavků Nařízení EU č. 284/2011, které se vztahuje k dovozům plastového kuchyňského náčiní a nádobí z Číny a Hongkongu.

Výkon státního zdravotního dozoru v rámci plnění regionálních priorit byl spojen s odběrem vzorků a jejich laboratorními analýzami. Kontroly v této prioritní oblasti v regionu Královéhradeckého kraje neprokázaly vážné závady, rovněž laboratorní analýzy testovaných vzorků neprokázaly natolik hrubé porušení přípustných limitů parametrů chemických látek, že by kontrolované výrobky byly oznámeny do systémů rychlého varování RAPEX či RASFF, nebo že by byly vyhlášeny jako nebezpečný výrobek, což lze v závěru hodnotit pozitivně. Zvláštní pozornost byla v rámci regionálních priorit věnována kontrolám dodržování požadavků Nařízení EU č. 284/2011, které se vztahuje k dovozům plastového kuchyňského náčiní a nádobí z Číny a Hongkongu.

Cílem regionálních úkolů pro r. 2013 bylo získat jednak pokud možno co nejširší přehled o sortimentu dováženého zboží a o zemích mimo EU, z nichž je významný podíl dovozů realizován. Souběžným cílem bylo mimo jiné rovněž poskytnout dovozcům jednotný a ucelený přehled podmínek a povinností, které se na ně vztahují, a tímto napomoci bezproblémovému uvedení do praxe zejména právních předpisů, které vstoupily v platnost a účinnost v relativně nedávné době.

Celkem bylo KHS KK v rámci regionálních priorit odebráno a testováno 8 vzorků různých druhů kuchyňského náčiní a nádobí. Kombinačně byly odebírány vzorky z různých druhů materiálů (sklo, plast, silikon, kov apod.), odběry byly cíleny tak, aby byly zastoupeny nejrozličnější země původu výrobků. Laboratorními analýzami byla prokazována nepřítomnost zdraví škodlivých chemických látek, které se mohou za určitých podmínek z konkrétních materiálů uvolňovat.

Hodnocení

U žádného z vyšetřovaných vzorků kuchyňského náčiní a nádobí nebyly zjištěny hodnoty chemických látek, které by mohly významně ohrozit zdraví cílové skupiny spotřebitelů tak, že by bylo nutno kontrolované výrobky oznámit do systému rychlého varování RASFF, nebo že by byly vyhlášeny jako nebezpečný výrobek, což lze v závěru hodnotit pozitivně.

Šetření RASFF a RAPEX včetně nebezpečných výrobků

V roce 2013 bylo hlášeno celkem 228 notifikací v systému RAPEX, z nichž 178 bylo ověřeno výkonem státního zdravotního dozoru a 50 notifikací bylo hlášeno v režimu „pro info“. V systému RASFF nebyla v Královéhradeckém kraji v roce 2013 hlášena žádná notifikace.

V roce 2013 bylo v Královéhradeckém kraji provedeno celkem 122 kontrol v rámci systémů RAPEX a RASFF.

U notifikací kosmetických prostředků byla povaha nebezpečí převážně chemická a pouze ve 12 případech mikrobiologická.

U notifikací hraček byla povaha nebezpečí ve všech případech chemická.

U notifikací výrobků pro děti ve věku do 3 let byla povaha nebezpečí opět ve všech případech chemická.

V Královéhradeckém kraji nebyl u žádného z výrobků, hlášených v systému RAPEX, potvrzen výskyt v tržní síti.

Na úřední desce a na webových stránkách Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje bylo v r. 2013 vyhlášeno celkem 75 nebezpečných výrobků. Ze strany KHS Královéhradeckého kraje bylo nahlášeno 10 výrobků jako nevyhovujících (7 výrobků – kosmetických přípravků a 3 výrobky – hračky), a z těchto deseti byly 4 výrobky – kosmetické přípravky, bez prodloužení vyhlášeny Ministerstvem zdravotnictví ČR jako nebezpečné s uveřejněním na úřední desce.

Další činnosti odboru

Významnou charakteristikou oboru PBU je přesah dozorové činnosti do oblasti mezinárodního obchodu, a to nejen v rámci EU, ale i obchodu se zeměmi mimo EU. Nezbytným předpokladem kvalitní a efektivní dozorové činnosti, a to zejména dohledu nad tržním prostředím, je alespoň základní orientace a pochopení mechanismů mezinárodního obchodu, nutným předpokladem je osvojení a porozumění evropským právním předpisům. Lze konstatovat, že rámec evropského práva se v oboru PBU setrvale rozšiřuje, v roce 2013 došlo ke komplexní změně legislativy v oblasti kosmetických přípravků, a tento fakt klade na odborné pracovníky stále větší a větší nároky, i co do hloubky odborných znalostí. Za velmi významnou součást dozorové činnosti lze považovat vzájemnou koordinaci práce s jinými orgány, zejména pak spolupráci s orgány celní správy. Výsledkem společné koordinace preventivní činnosti je posílení ochrany národního trhu před uváděním na trh výrobků nebezpečných pro zdraví.

Odbor hygieny dětí a mladistvých

Popis činnosti

Obor hygiena dětí a mladistvých patří mezi lékařské obory primární prevence. Výkon státního zdravotního dozoru je zajišťován nad plněním povinností v ochraně veřejného zdraví stanovených zákonem a prováděcími předpisy ve školách a školských zařízeních zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči, v zařízeních sociálně výchovné činnosti a zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc, v provozovnách provozujících živnostní péče o děti do 3 let věku v denním režimu, v provozovnách provozujících živnost výchova a mimoškolní vzdělávání, na zotavovacích akcích pro děti, na jiných podobných akcích pro děti a na školách v přírodě. Státní zdravotní dozor je dále prováděn nad vnitřním prostředím staveb v zařízeních pro výchovu a vzdělávání, ve školách v přírodě a ve stavbách pro zotavovací akce, nad venkovními hracími plochami určenými pro hry dětí, nad režimem dne a režimem stravování dětí v nestátních zvláštních dětských zařízeních a zvláštních dětských zařízeních státu a ve všech typech zařízení společného stravování dětí a mladistvých, včetně školních kantýn a bufetů.

Jako dotčený správní orgán vydává v rámci stavebního řízení závazná stanoviska v rámci stavebního řízení. Dále vydává závazná stanoviska k zápisu škol a školských zařízení do rejstříku škol a školských zařízení.

Řeší podněty na hygienické podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých ve všech typech škol a školských zařízení, podněty na podmínky konání zotavovacích akcí a škol v přírodě a podněty týkající se ohrožení a poškození zdraví z pokrmů připravovaných a podávaných v rámci stravovací služby ve školních jídelnách.

Provádí šetření v souvislosti s výskytem alimentárních nákaz ve školních jídelnách a ostatních provozovnách stravovacích služeb pro děti a dorost, zajišťuje úkoly vyplývající z oznámení zdravotně závadných potravin obdržených prostřednictvím systému RASFF ve školních jídelnách.

Vydává výjimky z ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. V roce 2013 bylo vydáno celkem 23 výjimek v souvislosti se zvyšováním kapacit mateřských škol.

Preventivní dozor

Celkem bylo vydáno 143 závazných stanovisek dle § 77 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Závazná stanoviska byla vydávána především k rekonstrukcím objektů (zřízení nových učeben, modernizaci hygienických zařízení, šaten), k zateplení a výměně oken, k vybudování nových mateřských škol. Bylo vydáno 99 stanovisek do rejstříku škol a školských zařízení

Státní zdravotní dozor

Výkon státního zdravotního dozoru je prováděn v souladu s kontrolním plánem pro daný rok. Z 732 provedených kontrol bylo ve školách (mateřské školy, základní školy, střední školy a základní umělecké školy) provedeno 124 kontrol, ve školských zařízeních (domy dětí a mládeže, školní družiny, kluby) 7 kontrol, ve školských zařízeních (střediska praktické výuky) 16 kontrol, ve školských zařízeních (domovy mládeže, internáty) 48 kontrol, v zařízeních školního stravování (školní jídelny, stravování na zotavovacích akcích, školní kantýny, bufety) 323 kontrol, ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivní výchovné péče 1 kontrola, v zařízeních sociálně-právní ochrany dětí 7 kontrol, na zotavovacích akcích, jiných podobných akcích a školách v přírodě 192 kontrol, v provozovně živnosti péče o dítě do 3 let věku 2 kontroly a nevenkovních hracích plochách 12 kontrol.

Závady byly zjišťovány především v zařízeních školního stravování, u kterých je výkon státního zdravotního dozoru prováděn v souladu s požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin (dále jen „nařízení“). Závady se týkaly zejména nedodržování postupů založených na zásadách HACCP, nedodržování podmínek při uvádění pokrmů do oběhu, nedodržování zásad osobní a provozní hygieny, nedodržování podmínek skladování potravin, nedodržování data minimální trvanlivosti potravin, nedostatků stavebně-technického charakteru (spíše se jednalo o drobné technické nedostatky). Zjišťované závady nepředstavovaly svým charakterem přímé ohrožení zdraví strávnicků a byly ze strany provozovatelů odstraňovány v relativně krátkém čase.

Celostátní úkoly

Školská výchovná a ubytovací zařízení – v plánu bylo stanoveno provedení výkonu státního zdravotního dozoru u 100% provozoven, což činí 51 kontrol. Počet provedených kontrol byl celkem 48. U zbylých provozoven nebyl v době kontroly zjištěn provoz z důvodu nenaplněné kapacity ubytovaných studentů. Nicméně, tato zařízení nadále fungují a jsou připravena na poskytnutí ubytování v dalším období.

Školní jídelny – výdejny – plán dozoru byl stanoven dle aktuální situace v regionu. Na základě toho bylo provedeno celkem 54 kontrol. Ze zkušeností z dozoru v roce 2012 byl výkon státního zdravotního dozoru v roce 2013 zaměřen zejména na kontrolu dodržování teploty pokrmů při jejich dovezení do výdejny, příp. při jejich vydávání strávnickům. V tomto parametru došlo ke zlepšení původních kontrolních zjištění.

Zotavovací akce a školy v přírodě – v plánu bylo stanoveno provedení výkonu dozoru u 30% konaných akcí, což představovalo cca 73 kontrol. Celkem bylo provedeno 141 kontrol.

Krajské úkoly

V rámci sledování používaných koeficientů při hodnocení nutričních požadavků u pokrmů ve školních jídelnách bylo provedeno 102 kontrol. Zjištěné závady budou sloužit jako podklad pro provedení celostátního šetření této problematiky.

Ve spolupráci s oddělením hygieny práce byla provedena měření koncentrace minerálních a azbestových vláken ve vnitřním prostředí 5 škol v souvislosti s jejich rekonstrukcí. Výsledky měření byly v souladu s požadavky vyhlášky č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Cílený úkol – pokyn hlavního hygienika ČR

Pro rok 2013 byl vyhlášen pokyn hlavního hygienika „Laboratorní stanovení výživové a energetické hodnoty pokrmů školního stravování“. V rámci jeho plnění bylo odebráno celkem 25 vzorků pokrmů (obědy žáka 4. ročníku ZŠ v průběhu 1 pracovního týdne). Obecně lze konstatovat, že u většiny pokrmů byl prokázán zvýšený obsah bílkovin a sacharidů, nižší obsah tuků a mnohonásobně zvýšená hodnota obsahu soli oproti doporučeným dávkám.

RASFF

Prokázání přítomnosti koňského masa v masových výrobcích

Na základě hlášení ze systému RASFF bylo provedeno celkem 39 kontrol. Inkriminované potraviny nebyly v provozovnách školních jídelen zjištěny.

Mimořádné situace

Červnové povodně 2013

V souvislosti se záplavami bylo v červnu 2013 provedeno 5 mimořádných kontrol škol za účelem posouzení hygienických podmínek.

Další činnosti

V rámci projektu „**Místo pro život**“ jsme prováděli mapování venkovních hracích ploch pro možnost jejich využití k volnočasovým aktivitám. Tento projekt je společensky přínosným srovnávacím výzkumem, který mapuje kvalitu života obyvatel v regionech České republiky.

Projekt „**Zdravá škola**“ (Škola podporující zdraví) – pracovníci odboru HDM spolupracují s oddělením podpory zdraví a zdravotní politiky KHS.

Řešené podněty a oznámení

Celkem bylo prošetřeno 11 podnětů, z nichž 5 bylo shledáno oprávněnými. Současně se šetřením podnětů byly odebrány 2 vzorky pokrmů. Podněty se týkaly nedostatků ve školním stravování (přesolování pokrmů, porušení technologie přípravy pokrmů a uvádění do oběhu), nevyhovujících mikroklimatických podmínek v domově mládeže a v učebnách (nevyhovující teplota prostředí), nevhodných podmínek ubytování při konání zotavovacích akcí.

Sankce

Podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 92 byla uložena 1 sankce ve výši 1000,- Kč, v přestupkovém řízení dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 29 písm. n) bylo uloženo 14 sankcí ve výši 15 000Kč.

Oblast podpory zdraví a zdravotní politiky

Popis činnosti

V roce 2013 jsme pokračovali v aktivitách, které vedou k naplňování programu „Zdraví 21“, který je součástí materiálů regionálního rozvoje kraje. Prostřednictvím členství v pracovní skupině jsme se podíleli na tvorbě Strategie krajské protidrogové politiky. Zástupce KHS KK je členem hodnotící komise dotačních žádostí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v oblasti prevence, členem pracovní skupiny Centra evropského projektování k návrhu strategických oblastí a cílů k tvorbě dokumentu Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na roky 2014 – 2020. KHS KK se podílela na koordinaci činnosti Krajské sítě škol podporujících zdraví. V rámci této činnosti byl uspořádán regionální seminář „Škola podporující zdraví“. Náplní semináře bylo seznámení s programem, strategie škol podporujících zdraví, výměna zkušeností a informace o možnosti získat krajské dotace. V rámci Sítě škol podporujících zdraví pracujeme v expertní skupině, kterou řídí Státní zdravotní ústav v Praze.

KHS KK pracuje s drogovým informačním systémem, v jehož rámci je sledována incidence a prevalence problémových uživatelů drog v Královéhradeckém kraji. V rámci této činnosti spolupracujeme s pracovníky léčebně kontaktních center, ambulancemi pro léčbu alkoholismu a jiných toxikománií (AT – poradnami) a Léčebnou pro závislosti Nechanice. KHS KK spolupracuje s krajským protidrogovým koordinátorem a s krajským metodikem školní prevence.

Organizačně jsme se podíleli na přípravě studie EHES v Královéhradeckém kraji. Probíhala distribuce zdravotně výchovných materiálů v kraji a distribuce Zdravotního a očkovacího průkazu do novorozeneckých oddělení nemocnic.

Programy ochrany a podpory zdraví

KHS KK byla také zpracovatelem oponentských posudků pro poskytnutí finančních prostředků státního rozpočtu v rámci dotačních řízení: pro realizaci projektů podpory zdraví, pro realizaci projektů Human Immunodeficiency Virus/Acquired Immune Deficiency Syndrome (HIV/AIDS) a pro realizaci projektů protidrogové politiky. Z pověření Ministerstva zdravotnictví ČR byla provedena kontrola plnění projektu HIV/AIDS v Královéhradeckém kraji.

Byla vypracována analýza Zdravotního stavu obyvatel Královéhradeckého kraje. Hlavním zdrojem dat byl datový prezenční systém, který provozuje Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky. Program „Zdraví 21“ je obsažen v materiálech regionálního rozvoje kraje do roku 2015.

Výchova ke zdraví

Ve spolupráci s Krajským úřadem Královéhradeckého kraje byl lektorován akreditovaný kurz pro učitele „Normální je nekouřit“.

Dále, ve spolupráci s Vyšší odbornou školou zdravotnickou a Střední zdravotní školou Hradec Králové, proběhla v rámci „Týdne boje proti AIDS“ primárně preventivní aktivita „Hrou proti AIDS“. Celkem se zúčastnilo 261 studentů středních škol.

Konzultační činnost a spolupráce

Jedním z nejvýznamnějších partnerů byl i v roce 2013 Krajský úřad Královéhradeckého kraje. Jsme aktivními členy několika pracovních skupin. Spolupracujeme s krajským protidrogovým koordinátorem a s krajským metodikem školní prevence.

Další činnosti KHS

Řešené podněty a oznámení občanů

V roce 2013 přijala KHS KK celkem 278 podnětů. Nejvíce se podání dotýkala oblasti společného stravování a závadnosti potravin, kterých bylo 138. Na pomyslné druhé příčce jsou podněty zaměřené na hluk v komunálním prostředí, zejména hluk z dopravy, a to v 65 případech. Pracovního prostředí se dotýkalo 14 podnětů, zařízení pro výchovu a vzdělávání a zotavovacích akcí 11 podnětů, epidemiologické problematiky 13 podnětů. Celkem 10 podnětů bylo postoupeno jiným dozorovým orgánům.

Oprávněnost podání nelze zatím objektivně hodnotit, zejména v podáních na hluk nebyla zatím, v důsledku nevyhovujících podmínek, provedena ve všech případech objektivizace měřením. Z již uzavřených podnětů bylo 119 hodnoceno jako oprávněných, 95 neoprávněných a 10 bylo postoupeno. V předmětu dozoru nejvíce dotčeném podáními – společné stravování a závadnost potravin bylo z celkového počtu 138 podnětů hodnoceno 54 podání jako oprávněných.

Tabulka: Podněty a oznámení za rok 2013

obor	počet	oprávněné (ukončená šetření)
Hygiena výživy	138	54
Hygiena obecná a komunální	87	24
- z toho hluk	65	14
Hygiena práce	14	5
Epidemiologie	13	13
Hygiena předmětů běžného užívání	11	4
Hygiena dětí a mladistvých	11	5
Právní oddělení	4	
celkem	278	119

Metodická, výchovná, přednášková a publikační činnost

V roce 2013 odborní pracovníci KHS na různých vzdělávacích akcích, školeních a kurzech uskutečnili celkem 83 přednášek (30 z oboru hygieny práce, 32 z oboru HDM, 10 z oboru epidemiologie, 5 s právní problematikou, 3 přednášky z oboru hygieny obecné a komunální, 2 z oboru PBU a jedna přednáška byla z oblasti hygieny výživy).

Odborní pracovníci vypracovali 2 odborné publikace, jedna z oboru hygieny práce, (Praktický lékař 2013, 93 (5): 226 – 230) a druhá z oboru hygieny dětí a mladistvých (Portál www.jidelny.cz, listopad 2013).

Výuková činnost

Odborní pracovníci KHS se podílejí jako externí učitelé Vyšší odborné školy zdravotnické a Střední zdravotnické školy Hradec Králové na výuce předmětu Mikrobiologie, imunologie a ochrana

veřejného zdraví a na praktické výuce lékařů při praxi na KHS Královéhradeckého kraje v rámci specializačního vzdělávání v oboru všeobecné praktické lékařství.

4 odborní pracovníci jsou externími členy zkušební komise Lékařské fakulty UK Hradec Králové – státní zkouška studentů 6. ročníku Lékařské fakulty UK Hradec Králové – obor Preventivní lékařství.

Na KHS probíhá i praktická výuka studentů studia na III. LF UK Praha, ZČU Plzeň a JČU České Budějovice, které připravují odborné pracovníky v bakalářském nebo magisterském studijním programu v ochraně veřejného zdraví.

KHS Hradec Králové je akreditované zařízení pro praktickou výuku lékařů v rámci specializačního vzdělávání v oboru všeobecné praktické lékařství a na základě smlouvy s Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů Brno zajišťuje praktickou výuku v akreditovaném kvalifikačním kurzu pro pracovníky ochrany veřejného zdraví.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce v projektu PROSAFE - JA2012: KHS KK, oddělení PBU, je od roku 2012 zapojena do společného projektu mezinárodní spolupráce „PROSAFE Joint Actions 2012“ v oblasti Nanomaterials in Cosmetics, Nanotechnology and Cosmetics. Projekt je realizován pod vedením organizace PROSAFE, Brussels, Belgium, pod záštitou Evropské Komise a účastní se ho 10 členských států Evropské unie (Rakousko, Německo, Česká republika, Estonsko, Francie, Itálie, Holandsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a jako pozorující člen navíc Turecko). V roce 2013 se konala 3 pracovní setkání v Bruselu, vedoucí oddělení MVDr. Diana Hezinová se účastnila prvního zahajovacího jednání. Projekt JA2012 Nanotechnology and Cosmetics logicky navazuje na předchozí projekt se stejnou tematikou. K oficiálnímu spuštění projektu bylo přistoupeno k 1.1.2013, trvání celého projektu je předpokládáno v délce 28 měsíců, ukončení je plánováno v dubnu roku 2015.

Primárním cílem a účelem projektu „Nanotechnology and Cosmetics“ je monitoring situace v oblasti nanomateriálů používaných ve výrobě kosmetických přípravků, monitoring přítomnosti kosmetických přípravků s obsahem aktuálně používaných nanomateriálů na evropském trhu a zároveň navýšení odborného povědomí kompetentních autorit v této oblasti. Výstupy získané po ukončení projektu lze využít jako podklad při budoucím vytváření evropské politiky v oblasti kosmetických přípravků. Jako součást projektu je plánováno odebírání vzorků kosmetických přípravků a jejich následné laboratorní testování. Rok 2013 proběhl jako rok přípravný, během pracovních jednání byl proveden monitoring výrobců kosmetických přípravků používajících jako ingredience nanomateriály, byly připraveny inspekční listy, formuláře pro souhrn zjištěných informací a další doprovodné dokumenty, byly vybrány konkrétní druhy nanomateriálů a typy kosmetických přípravků, kterým bude věnována v dalším průběhu projektu zvýšená pozornost. Sekundárním účelem projektu je sbírání, výměna a sdílení zkušeností a navýšení odborného povědomí kompetentních autorit v praktickém provádění dozorových činností v oblasti bezpečnosti ve výrobní sféře obecně.

Účast na školicí akci BTSF – Better Training for Safer Food: Training Activities on Food Composition and Information, Valencia, Španělsko, 8. – 12.7. 2013. Účelem a cílem školení bylo sjednotit a prohloubit porozumění evropskému potravinovému právu, konkrétně právním předpisům vztahujícím se k oblasti složení potravin a uvádění informací o potravinách, rozšíření znalostí a sdílení praktických dovedností a zkušeností inspektorů v oblasti potravinového práva v jednotlivých členských státech EU. Součástí školení byla rovněž část zaměřená na složky používané při výrobě materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami, které rovněž spadají do oblasti evropského potravinového práva.

Účast na školicí akci PROSAFE: Second European Market Surveillance Workshop, General Assembly Meeting and Risk Assessment Seminar, Praha, 11. – 13. 11. 2013. V rámci semináře ohledně hodnocení bezpečnosti a praktického workshopu byly prezentovány zásady dozoru a hodnocení rizika ve výrobní sféře, které jsou dozorovým orgánům České republiky známy a jimi využívány. V rámci akce bylo výslovně uvedeno, že hodnocení rizik je v České republice na vysoké úrovni. Podrobně byli účastníci semináře seznámeni s metodou hodnocení rizika DELPHI. Důraz byl kladen na strukturovanou komunikaci expertů s tím, že konkrétní problém lze řešit vícekolově. Po každém kole jsou experti vyzváni k vysvětlení svých stanovisek a komentování stanovisek ostatních expertů. Takto se zmenšuje rozpětí odpovědí a postupně se upřesňuje konečné stanovisko. Organizace PROSAFE prezentovala, že v brzké době má být k dispozici návod k hodnocení rizika „Risk

Assessment, Tips and Tricks“, který by se měl podrobněji zabývat doporučeními ke zdokonalení zhodnocení rizika.

Žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V roce 2013 bylo podáno na KHS Hradec Králové 20 oficiálních žádostí o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., běžných žádostí o poskytnutí informací bylo vyřízeno v řádu stovek.

Komunikace s médii

Komunikace s médii je zabezpečována prostřednictvím osob pověřených ředitelem KHS KK, a to ve spolupráci s příslušným odborným oddělením. V roce 2013 bylo řešeno celkem 77 dotazů médií, kterým byly na základě jejich požadavků předávány písemné informace jako podklady pro články do novin a časopisů, byly poskytovány rozhovory pro rozhlasové vysílání a natáčeny rozhovory pro televizní reportáže.

V pravidelných týdenních intervalech jsou v příslušném období zveřejňovány na webu KHS tiskové zprávy k aktuální situaci týkající se výskytu akutních respiračních infekcí a chřipky, jakosti vod určených ke koupání (koupací oblasti, koupaliště ve volné přírodě, nádrže ke koupání, umělá koupaliště), ke kontrolám zotavovacích akcí a k dalším aktuálním tématům.

Komunikace s veřejností

Veřejnost se na KHS KK obrací se svými dotazy ohledně hygienické problematiky. Žádosti o informace jsou zasílány nejčastěji elektronickou poštou nebo prostřednictvím formuláře na webových stránkách KHS KK. Na tyto dotazy je odpovídáno průběžně odbornými pracovníky jednotlivých oddělení. Počet těchto dotazů se pohybuje každoročně v řádu stovek.

Vnitřní kontrolní činnost

Byla zaměřena na dodržování správných postupů v kontrolním a správním procesu, nejasností a nedostatky byly odstraňovány konzultační činností pro jednotlivé obory. Poslední čtvrtletí roku byl kladen důraz na přípravu aplikace nového kontrolního řádu.

Stížnosti dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

Stížnosti podle § 175 správního řádu byly v roce 2013 podány dvě, obě požadovaly přezkoumání nesprávného úředního postupu zaměstnanců KHS. Po prošetření bylo konstatováno v obou případech, že nedošlo k postupu non lege artis a s tímto závěrem byli stěžovatelé seznámeni ve lhůtě dané správním řádem.

Podání veřejného ochránce práv

V roce 2013 obdržela KHS koncem roku 1 podání veřejného ochránce práv, týkalo se jedné ze stížností vyřizovaných podle § 175 správního řádu. Dokumentace a stanovisko odborných zaměstnanců byly do Kanceláře veřejného ochránce práv odeslány koncem roku, výsledek šetření není dosud znám.

V Hradci Králové 25.3.2014

MUDr. Ivan Kučera, Ph.D.
ředitel KHS